

Auhinnatöö, 1924.

370431 -

1

Randmets, Passi.
auhinna töö

Prof. Sammariva
4. nov. 1941. l.h.

A. A.

7718.

Alkohol kuriteguse faktorina

üldiselt ja eriti Eesti

Tartu

1. 10. 41

E V
TARTU ÜLIKOOLI
TUGI-RAHUSKOND
1. deto. 1927. a.
teise mehinna
määratõend tammulad...
Antor: J. Strel. pur. Raud...
pige: J. Raud...
Tartu ülikooli Sekretär
1. nov. 1927. d)
247
TARTU
Alkohol.

„Alkohol kuritegevuse faktorina
üldiselt ja eriti Eestis.”

Tartu

1. XII. 27.

D/371285

Autinnatäö" õigusleatuskonnas
detaan prof. I. Uluotsa algas

Præguistaja" nimine õigus
kodus el pühenda enam. All
sunt tõeolapana formaalsete
õigus mõistete, mis isikloomat
n. a. kasutatakse kriminaalõiguse
mõistete, mis mõistete, mis

Praeguseaja kriminaal õiguste-
teadus ei pühenda enam nii
suurt tähelepanu formaalsele
õiguse mõistele, mis iseloomustas
n. n. klassilise kriminaalõiguse
hoolule, kui kuriteole enesele,

millega uurimis-objektiks saanud ka see, kelle süü läbi kuritegu tekkinud — kuritegija.

Kuna viimase ajani vaadati karistuse kui kättemaksu anti peale, siis ka arusaadav, miks kuritegija isik kriminaal seadusandlust ja õigusteaduse doktriini sugugi, ehk väga vähe on huvitanud. Kui aga selgusse jõuti, et kuritegevuse vastu võitlemises etendab suurt osa just kuritegija isik, kellelt kuritegu oma alguse ja tekkimise impulsi (tõuke) saanud, siis näis otstarbekohasem olewat, et karistuse määramine süü-

nins vastavalt kuritegija isikule,
s. t. eestkätt tuleb tundma
õppida kuritegijat, sest alles
siis kui selgusele jõutud kelle-
ga tuleb võidelda, on selge,
kelle vastu tuleb võitlusvahendi
teravots pöörda, et mingisuguseid
enam-vähem rahuldavaid
positiivseid tagajärgi saada.

Kuritegija isiku käsitlemisel
on selgunud, et kuriteotekni-
miseks on terve rida võigaid mit-
mesuguseid tingimusi ehk fak-
toreid olnud — kosmilised, sotsi-
aalsed, individuaalsed — millega
tuleb eestkätt võitlusse astuda,
et kuritegevuse levinemisele piiri

panna. Need faktorid on oma iseloomult ja tähenduselt väga mitmesugused; selle juures, kord lütuwad nad, et ühiselt kuritegija peale mõju avaldada, tihti ümberpöörduvad — üksikul konkreetsel juhtumisel võib mõju-
le pääseda ainult üksainus tähendatud faktoreist, lahustestest.

Sarnaseist faktoreist omab silmapaistva osa alkoholism. Juha igapäevases elus võib tähele panna terve seeriya kuritegusid, küll suuremaid, küll vähemaid, mis oma elemasolu võlgnewad alkoholi

"auru" all wübinud kordasatt-
jale; inimene, kes kaine mõis-
tuse juures nii kergesti ei saa
hakkama tühise üleastumisega,
andub üsna kergesti raskeile
kuritegudele, sattudes alkoholi
mõju alla, s. o. jäänud olemus.
Teaduslikud andmed, mis
muide näitavad, et pikema
aja vältel, kuid järjekindla
vähemate alkoholi dooside sattu-
misel organismi, on sama
mürgitav mõju inimese orga-
nismile, kui olemis alkoholi
korraga suuremate annustena
võetud, - juhivad peale selle
tähelepanu veel ühele asjaolule,

nimelt, et alkohol võib olla tihti
otsekoheseks kuriteo faktoriks,
järjekult kui enamuse, vähe-
=malt paljud kuriteod sünnivad
avalikult, otsekohese alkoholi mõju
all, siis on meil küllaldane
põhjus järeldada, et süü in-
=mese organismi vastupanu nõr-
=gendatud pikema aja vältel
kroonilise alkoholi mürgituse
all.

Silmas pidades alkoholismi
hüglaküret levimist, alates
eriti läinud sajandist meie
ajani, on küllalt päevaseks
millise kurjema inimsoo
vaenlasega meil tegemist, mille

mõju peegeldub nii paljudes ühis-
elu nähtustes; majanduselus
on alkoholismi kannul vaesus;
moraali vallas saadab alkoholi
kuritegevus ja prostitutsioon;
füsioloogias tuleb organismi
funktsioonide nõrgenemine,
üksikute organite väljaare-
nematus ja hullumeelsus enamal
juhustel just alkoholi arvele
kirjutada. Vaesus, prostitut-
sioon, kuritegevus, hullumell-
sus ja degeneratsioon — on
katre, mis laastab meie aja
ühiskonda — mille üldiseks
allikaks enamis juhustel
alkoholism. Muuseas, alko-

hõli tarvitamine näitab pea igal pool suurenemise tendentsi, otsib pinda isegi kasvava noorsoos; järjekult, kui hale ja kurb ka pole, peame konstateerima, et ühiskonda laastav alkoholi katk laieneb.

Hiigla kahjud, mis alkoholism ühiskonna peale veeretanud, eriti kuritegevuse kaudu, on ammu juba tähelepanu enesele tõmmanud nii hästi kogu ilmakirjandusku kui ka teaduses. Enam tähelepanuväärne kirjandus alkoholi küsimuses tekis eeskätt Saksa maal XV sajandil, s. t. peaaegu

trüükunsti ülesleidmisega ühel ajal. Sest ajast alates on vastav kirjandus alatasa uute töödega rikastunud. Viimase ajal mitte ükski üksikute isikute näol, vaid ka karskust antavate seltside ja ühingute poolt antavate raamatute, brošüüride, aegkirjade, resolutsioonide jne. näol; ka riigi seadusandlus on otseselt seadusandlisel teel püüdnud alkoholi küsimust.

Kuna alkoholismi jäljed eriti sügavad kuritegevuses, siis on praegusaja teadus püüdnud antud nähtust igakülgselt uurida, tarvitades küsimuse valgus-

valgustamiseks kaunis järjekind-
lalt teaduslikult väljatöötat-
tud statistilist meetodi, ning
üsnä arusaadaval põhjusel:
„arvude tumm keel“ paljastab
kõige objektüürsemalt selle nü
sügavalt ühiskondlikku orga-
nismi juurdunud pahe hävita-
vaid tagajärgi, mille kaudu
aimu saame, kui võt kahe eri-
nevat mõistet teineteisega ometi
nü pidevalt seotud.

Käesolevas kirjatoos on autor
enesele ülesandeks teinud või-
malikult objektüürsel vaateko-
hale jäädes, koguda talle
käeparast olevast arvude

materjalist tähtsama osa, et selle
rajal kindlaks määrata enam-
vähem tõeliku alkoholi ja ku-
ritegevuse suhte iseloomu. Käsi-
tades igakülgset arvude mater-
jali, mis autori arvates ainukesed
postulatsioonid või lähtepunktid,
mille kaudu võimalik päre-
valgele tunda neid seadusi,
mis määravad ühiskondliku
elu arenemise suuna; peab
otsekohe tähendama selle mater-
jali pea-puudusi. Tähtsaim neist
oleks see, et tal puudub ühtlasi
ilme, mis tekkind ühe ehk
teise teadlase poolt ülesseatud
statistiliste andmete kogumise,

meetodite äraarutamise ehk jälle
saadud andmete edaspidise tea-
dusliku ümbertöötamise läbi.
Teiseks tema suureks puuduseks
on küllaldaste andmete puudus,
millede alusel võimalik oleks
mitte ainult selgitada üldist
alkoholismi ja kuritegevuste
pilti paljudes maades, vaid
ka jõuda võrdleva meetodini
üksikute ^{andmete} antude analüüsimiseks.
Lõpuks ei saa märkimata jät-
ta, et paljud andmed on va-
nanenud, kuna autoril kahjuks
ei õnnestunud saada enam
uuemaid andmeid peale-ilma-
sõjaajalse ajajärgu kohta alko-

holismi ja kuritegevuse üle, vähemalt Euroopa riikide suhtes.

Defektide tõttu, mis käsitataval statistilisel materjalil on, millele baseerub antud töö, ei ole võimalik finseerida täpselt seda ulatust ja mõju, mis alkohol avaldab kuritegevusele, et siis saadud tulemuste najal saada absoluutselt tõeliku pilti nende kahe nähtuse suhtest. Ja tegelikult viimane polegi niivõrt tähtis, et juba nende resultaatidega mitte rahul olla, milised on võimalikud laiali pillatud ja tihti ka juhusliku

materjali uurimise alusel.

Igal maal on palju omapära =
sust, iseärasusi; kuna ühel
rahval on elusootu teisiti kuju =
rend kui teisel, pealegi on igal
ajavältsel ühe ühisele nähtuse
suhe teise nähtusse niivõrt
muutlik ja kindlusetu, et isegi
siis, kui oleks võimalik hiljem,
näit. organisatsiooni abil
laiaulatuslikumalt, teaduslikult
ettevalmistatud meetodite abil,
uurimist tagant järele läbi =
viia, mitme maa kohta, et
fikseerida üldist pilti alko =
holismi ja kuritegevuse suhtest,
siis vaevalt küll rikastuksime

mõne seni tundmatu töö näol,
mis saadud pildist järeldub.

Kuid võime leppida juba sellegi, meile käepärast oleva, materjaliga, millest võime saada juba isegi õige kurva, kujuka pildi, eestkätt vaesusest, mis seotud alkoholismiga, ning leida õigeid võitlusvahendeid sarnase nähtuse hävitamiseks.

Tähtsam ja väärtuslikum üksmeelne järeldus, mis statistilised andmed absoluutselt ühel ehk teisel määral kinnitaelutanud, ükskõik millist ajajärku või maadala see ka

ei puudutaks, on see, et kuritegevuse ja alkoholi vahel on kahtlemata konstateeritav side, mille intensiivsus ja iseloom oleneb suurel määral ning eeskätt just kuritegija isiku individuaalseist omadustest, sugupoolest, muude kosmilistest, sotsiaalsetest ja individuaalsetest põhjustest kõval. Sarnase fakti olemasolu on teaduslikult tõendatud. Rohkearvuliste teadusliste uurimuste näjal, mille tulemusiks on üks ja sama, väib Rootsi õpetlane Wieselgren, kes andus huvitava probleemi-

-kuritegevuse rippuvus alkoholi-
lismist — lahendamisele, ~~mis~~
täie õigusega öelda, et „ses
vallas valitseb reeglipärasus,
mis meid värisema paneb
mõtte juures, et seadused,
mis peaaegu mehäniliselt
valitsevad aladel nagu alko-
holism, olenevad ainuüksi
inimtahtest ja iga üksiku
vaba tahte avaldusest.“

Enne kui asuda käesoleva
teemi ohenohesele käsitlemisele,
s. o. milline tähtsus alkoholi-
lismil sotsiaalses mõttes kuri=

tegevuse levimisele meieaja
ühiskonnas on, püüan lühikestes
joontes selgitada seda mõju,
mis alkohol avaldab inimese
füsioloogilise ja psüühilise loo=
mule.

Alkohol kuulub ainete liiki,
mille halvav mõju eestkätt
avaldub inimese psüühikas, in=
mese teadvuses, kes joovastavaid
alkoholilisi jooke tarvitavad.
Kes ei oleks kaasaelanud juhk=
tumist, kus alkoholile vastu=
võtlised inimesed klaasitäie
veini, viina ehk õlle mõjul
muutuvad lõbusaks, rõõmsaks,
vahel isegi tusaseks, sõnakohtaks,

tihti isegi vaenuliseks, mitte
üksi sõnades vaid ka tegudes;
teiste juures esineb see nähtus
ümberpöördukt: sõnaaher, selts-
konnast eemale hoidja, muutub
häkki sõnakaks, seltskonda-
otsiwaks; kolmandad, waata-
mata oma heade omaduste
ja korraliku kasvatuse peale,
muutuvad wäljakannatama-
tuseks, peawad endid haawa-
walt ülewal, näewad igas asjas
riire põhjust ehk nende isiku
haawamist, noriwad kergesti
tüli ning ei põrka tagasi
teiste isikute haawamisest;
tuleb ette isegi juhtumisi, kus

kõrge intelligentsiaga inimene muutub joobnud olekus alatuks ja tooreks. kõigil neil juhtumustel on just ühiseks iseloomustavaks jooneks see, et need isikud alkoholi mürgitava mõju all enamus-juhtumustel kas üldse unustavad ehk väga vähe mäletavad sellest, mis nad joobnud olekus teind ehk rääkind.

Kriminaal kroonika ja kohtulik psühhiaatria on materjali-rikkad faktide poolest, kus kuritegu korda saadeti juhuslikult, kuid tugevasti ja juhuslikult joobnud olekus viibiva

isiku poolt, või kus isikule, kes kauemat aega alkoholi hävitava mõju all olnud, lõpuks külge on hakand ~~to~~ alkoholism kroonilisel kujul. Siia kuulub, nagu teada, valge palavik, joobnu petlikud tunded, alkoholi epilepsia ja teised alkoholi psühhosi vormid: melankoolia, joobnute raske maania, jampsimine, hullumeelsuse nähtused ja alkoholiline progressiiv-halvatus (Kraft-Ebbing "Psühiatria".)

Peale mainitud vormide võivad areneda veel päritud alkoholismi või jälle erilise orga-

nismi alkoholitunollikuse korral
patoloogilised purjususe olekud,
mil alkoholikud panevad
samuti toime vägivaldseid,
sagedasti õige raskeid, tegu-
sid nendega kokkupuntivate
lähedaste või kaugelseivate
isikute vastu. Need alkoholi
reaktsiooni haiglased nähtu-
sed ilmuvad mitte harili-
ku purjususe vormis vaid
lühiajalise meelesegasuse
näol ühes täielise mälu
kaotusega. Siin eristata-
se vorme: teadvuse tumes-
tumine ühes sonimisega
(alkoholne transs), ärritatud

olek. hallutsionaalse sonimisega
ja warstimööduw wiha koog.
(Kraft Ebbing - sealsamas).
Ühe wormi ilmumiseks nendest
nähtustest pole tähtis haiguse-
schoo kvaliteedi ja kwanti-
teedi wastavus ja tema
mõju peaaegu peale, sest
et sünn mängivad pea-
osa enneolemasolevad sise-
mised orgaanilised, kon-
struktsionaalsed tingimused
või nendega ühinevad juhuse-
lised põhjused, ülesseadvad
seda siset; samuti pole
sünn siset tegevuse ja põh-
juse wahel nagu hari liku

purjususe korral, sest et patoloogiline olukord tihti ilmub mitte suhtena alkoholse ekstsessi algul vaid alles mõne aja järele pärast ta kadumist, ja sealjuures suuremalt jaolt mõningate kõrvaliste momentide, nagu hingeliste ärrituste, uneta ööde, halva toidu j.n. e. mõju läbi (Kraft Ebbing).

Kui kõiki nähtusi, sarnaseid kirjeldatuile, mõni mõnikord tuleb seletada alkoholsete jookide ühekordse liigse tarvitamise mõju all, siis nende sagedase või

kurjastipruukimise korral, muutused joogiku mõistlises ja kõlblises sfääris ei ilmu mitte üksi selged nähtavaks, vaid nad omavad, mis paljultähtsam, enam või vähem alalise laadi. Põhjus siin — alkoholi enese eriline omadus, milline — peale kahjuliku mõju alkoholsetes jookides leiduvate mitmesuguste lisanduste tõttu jooja tervisele — kõigepealt ja kõige harvemini ilmub oma võolulist mõju tsentraalse närvisüsteemi peale. Arstide spetsialistide ümringud

selles asjas seadsid üles kindla
parti krooniliste alkoholikute
närvisüsteemis esinevate tera-
vate struktuuriliste muudatus-
te olemasolu kohta, mis välj-
duvad degeneratsioonis, närv-
tegevuse languses ja seotud
temaga depressiivsete, surutud
meeleolu olukordadega, mis
tekivad peale joobumist.
Igal juhtumisel millised muu-
datused ka peajus terava
ja kroonilise alkoholi mürgi-
tuse korral oles, milles noid
ka ei väljenduks, juba see
fakt, et sel ja teisel olu-
korral sünnivad teravad

muudatused alkoholist mürgistuvate isikute psüühilises, mõistuselises või kõlblises sfääris, juba üksi see fakt näitab kui suur tähtsus on peajul. Prof. Tsiš (Tartust) karakteriseerib järgmiselt alkoholi mõju: esiteks alkohol takistab närvisüsteemi toitmist, võttes ära enese hapendamisest rakudelt hapniku, mis neile hädatarviline on; loomaliikud kiired saavad raine mõistuse üle võimuse, millele järgneb ergusüsteemi enese struktuuri hävinemine, millega inimene langeb kõige mada-

lamele arenemisastmele, mille tõttu inimene enam ei suuda vastutada oma ülesastumiste ja tegude eest. Selles seisakri põhjus, miks joomari juures langeb külbline kohusetunne, miks ta ei suru tagasi oma tooreid kirgi; tal pole seotustunnet perekonnaga, ta mälu on surutud, ta tõendused kindlusetud, tähelepanu pealiskaudne.

Kui alkoholsed mürgitused sünnivad tihti, siis subjent hakkab degenereeruma või vähemalt jääb edasi jõudmatus mõistustlises suhtes,

mõtlemine muutub tal šablooneks, kaotades varem läbivate arengu vilja; selle järelle seisab alkoholi mõju selles, et ta nõrgendab tugevnerud assotsiatsioone ja samuti taju. Resultaadid tulemus on, et saadud muljed ei saa enam õigel määral ümbertöötatud ja mõistatuslikud protsessid kitsenevad, kaotades värskuse ja originaalsuse. Nüümoodi pärast mitmeaastast alkoholsete jookide pruukimist, inimese karakter muutub, tuleb ilmsiks tahte ja külblise tunde langus, ilmub

kergesti ärritatus ja vihastatus, ühes kaasaskäivate tormiliste afektide nähtustega.

Prof. Tsi's („Kuritegeline isik kohtuliku arstiteaduse ees“) märkides alkoholi mõju närvisüsteemi peale, räägib, et ta nüristab kõrgemaid tundeid, nõrgendab tahet ja mõistustlisi võimeid ja jõude, võib viia inimest meelesegasusse ja korralikust kodanikust teha kurjategija. Krooniliste joomarite juures esimesed rikked ilmuvad kõrgema kõlbluse ja eetika vallas, mille juures neil ikka enam ja enam tulevad nähta-

wale elajalikuud eneserahulduse
tugid.

Bioloogiline sugulus, räägib
teises kohas prof. Tsiš, hinge-
liste haiguste, joomise ja
kuriteo wahel ei kuulu kaht-
luse alla (prof. V. Tsiš - krimi-
naal-antropoloogia), need kolm
inimsoo häda tingivad tei-
neteist, igaüks võib olla teiste
põhjuseks ja järelduseks
ja sellepärast meie peame,
ütles autor, vaatama hinge-
lise haiguse, joomise ja kuri-
tegelikuse peale kui keha ja
vaimu poolest nõrgenemise
põhjuse ja nähtuse peale üldse.

Ja tõeliselt, paljud nuringud, ettevõetud arstide ja õpetet psühiaatrite poolt, tõendavad, et kurjategijate juures hingelised haigused tulevad ette palju rohkem kui ausate inimeste seas.

Hingeliste haiguste juures üldse, mida nii tihti konstateeritakse kurjategijate juures - alkoholism mängib, võib ütelda, peaosa. Hulga arve, võetud välismaa psühiaatrilistest asutustest, konstateerivad hingeliste haiguste põhjust alkoholismis, toob ette Dr Hoppe oma töös „Die Tatsachen

über den Alkohol". Kii näitaks
psühhiaatrilistes Berliini klii-
nikuis (1890 a.) 4784^{ist} reis
olevaist haigest 2260-ne (47,4%)
juures oli meelesegasuse
põhjuseks joomine. 1873-est
haigest Müncheni ravilates
(1905 a.) 21,3% langes annor-
maalsete hulka joomise
tõttu. Karakterne, et hingeli-
selt haigete meeste arv oli
võrdlemisi suurem hingeli-
selt haigete naiste arvust,
see nähtus leiab seletuse sel-
les, et meeste seas joomine
enam laialilagunenud on
kui naiste seas. Sellepärast,

ütleb Dr. Hoppe, on täitsa loomulik kui alkoholismi kasvamisega, mis on karakterne meie ajale, tuntavalt tõuseb ka hingeliselt haigete arv. Mis puutub Inglismaasse, siis seal Dr. Hoppe sõnade järel 1878 a. alkoholi tõttu meelesegadusse jäänute protsent on samuti kui Saksa-
maalgi 21,3, kõrgenedes 1896. a. kuni 21,6-ni. Võrreldes Saksa-
maaga on alkoholismi tõttu psüühiliselt haigeks-jäämistest arv Inglismaal ka naiste seas suur. Joomise tõttu hingeliselt haigete meeste ja

naiste waherord on Dr Hoppe
sõnade järele Saksamaal 10:1
ja Inglismaal 2:1. Prantsus-
maal kaswas waimuhaigete
arw 2902 pealt 1861 a. kuni
16052-ni 1900 a., see haigene-
mine seisab otsekoheses ühen-
duses joomisega, wäga laialis-
lagunenud wabarügis. Lõpuks
hingeliselt haigete arw alko-
lismi tõttu Hollandi kliiniku-
te waimuhaigete seas 1899 a.
wõrdus 26 %, Daanis 1903 a. 15,7%,
Rootsis 1899 a. — 25%,
Kenes 1895 a. — 15,7 %, Norras
wüimase 50te aasta jooksul alko-
holi tarwitamise hulk wähenes

ja selle tõttu langes ka hingeli-
selt haigete (alkoholismi tõttu)
arv seal maal: 1856 - 1860 a.a.
nad sünnitasid 13,7% kõigist hai-
muhaigetest maal; 1861 - 1865 a. 9,4%;
1866 - 1870 a. 7,1%; 1871 - 1875 a. 5,6%;
1876 - 1880 a. 3,4%; 1881 - 1885 a. 3,8%;
1886 - 1890 a. 2,4%; 1907 a. 3,2%^{est}
haigest ainult 56 (1,7%) kannatas
alkoholismi tõttu. Et täielikult
selgitada tervet kahju piiri-
pidamatust joomisest, on tarvis
mainida veel seda, et need
haigestumised iseäranis tihti
tulid ette 30-40 a ja 40-50 aas-
taste alkoholikute juures, s. o.
enam vähem õitsevas eas.

Ka prostitueerivate juures on alkohol üheks waimuhaigust esilekutsuwaks factoriks, waatamata, et nende kiire degenererumine ja waimuhaigeks jäämine juba ilma selletagi on tingitud nende elukutest ja elukommetest. Alkoholi häwitaw mõju avaldub lõpuks veel ühes asjaolus, et waimuhaigusest wabanemise korral on enamal juhustel loota haiguse tagasitulekut, kuna alkoholik harwa loobub joomise kirest; waimuliselt tervedes jätkawad nad harilikult alkoholi tarvitamist, eriti just

sellepärast, et alkoholi psühoos on kliinikus arstitav, alkoholism aga mitte (Dr. Hoppe). *

Nüüis näeme, et alkoholi mürgitav mõju ei avaldu üksi ergukava ja inimorganismi peale üleminevat waimlist halvatust, waid just inimese psühhikas kujutlusi esiletuues soodustab pinda kõlblusetusele ja kuritegevusele, kroonilise alkoholi tarvitamise puhul võib isegi, arwesse wõttes alkoholiku individuaalseid konstitutsionaalseid iseäraldusi, wäljakutsuda täielise psühhilise tegevuse langemise, saades eba=

*) juuemat ajal tarvitatakse alkoholikute arstimiseks hüpnootsi.

harilikude tunnete ergutajaks, affekti faktoriks, mis alkohoolikut sunnib kordasaatma kuritegusid, tihti raskeid kuritegusid (nagu tapmine, vägistamine jne). Tihti, silmaspidades, et kurjategija-alkoholisel puhul ei saa täiel määral süüdist olla seaduse ja kohtu ees, võib sarnasel nähtusel omakord inimeste peale väga „meelitaval“ mõjuda, nagu joomari halb eeskujugi, mis tõuget annab joomisele ja kuritegevusele, mis lubab konstateerida jällegi sidet kuritegevuse ja joomise suurenemise vahel.

Dr. Floppe iseloomustab seda
suhet ehk sidet kui „paral=
lelismi“, mida võib märgata
nende kahe inimese kurnava
pahe vahel. Dr. Floppe teeb aga
otteroke märkuse, et sarnane
parallelism pole mitte alati
üks ja sama (samane). Kuri=
tegu, (samuti kui enesetapmine,
wabasurm), on nähtus, mis ole=
neb paljudest faktoritest; hari=
likult on mitu põhjust, mis
ühel ajal tegutsedes inimest
kuriteole avatlevad. Teiste
sarnaste konkureerivate põh=
juste seas on sagedasti esi=
plaani tähtsamana alko-

lism. Tõhtu on alkoholi tarvitamine ja kuritegevus päritud alkoholikutelt-vanematelt, ja sagedasti ka esivanematelt. Veel sagedamini on kuritegevusse lükanud kuritegija enese eluviis, milles tähtsat osa etendanud alkoholism. Sarnaselt libedale teele on tõmmatud alkoholi mürk inimese, kes juhuslikult joovastavaid jooke tarvitanud, ilma et sünnitegemist oleks kroonilise ehk pärandatava alkoholismiga. Nägistamise aktid, tapmised, raskest kehavigastused, kõlblusevastased süüteod-

— kõik need on seadusevastased
tolmingud, milles silmapaist-
vat osa on etendanud alkohol,
olgu siis juhuslikku ehk alalise
tarvitamise näol. See on ka
küllalt loomulik ja põhjesta-
tud nähtus: me oleme näinud
ja teame, kuidas alkohol tu-
mestab kaine inimese selget
ettekujutust, kuidas nõrgen-
dab tahte ja mõtlemis võimet,
mis ilma alkoholita oleks
inimest tagasihoidnud libe-
dale teele satumisest ja vastu-
tusvõime kaotusest; alkohol
suurendab ja kiirendab äritu-
se silmapilgul (mõtlemis) reaktsiooni,

mille tõttu inimene andub kergesti seksuaal- ja teistele kõlblus-
vastastele kuritegudele.

Analüüserides põhjusi, mis
sunnivad inimest üht ehk teist
kuritegu korda saatma (näit.
teise inimese elu, tervise, au,
varanduse, seltskonna rahu ja
heakorra vastu), leiab Dr O. Lon-
tsche, et sarnaste julmide
kuritegude kordasaatmist võib
enamal juhusel seletada in-
imese enese loom^{se}ga, mis ise-
enesest juba sisaldab kalduvust
vägivallale, näit. kätletasumi-
se himu, sugutungit, saagiah-
nust; põhjusteks võivad olla

veel teised inimese hingelised
omadused, ehk välised sotsi-
aalsed tingimised, mis tahtsat
osa etendavad kuritegevuse
faktorina.

Kahtlemata on aga selge,
et tähendatud põhjused ja
psüühilised motiivid, kuritege-
vuse suhtes, pole omased ainult
kuritegijalle vaid kõikidele
inimestele, ka neile, kes pole
veel kohtulaua ees seisnud,
neil põhjustel on üldinimlik
täendus; ning iga inimese
juures ilmuvad need põhjused
isesuguses kombinatsioonis,
ning need negatiivsed, kuritege-

husele kallutavad põhjused, iseenesest veel ei sunni paratamatult inimest ühte ehk teist alandavat tegu kordasaatma, kuna neile töötavad samaväärsalt vastu isiku kõrge iseloomu omadused, mis harilikult vastava tasakaalu alalhoidavad. Oma madalaid kirgi võib inimene rahuldada mitmel viisil, mis aleneb iga üksiku isiku individualiteedist. Kuid väljaspool kahtlust, et normaalset ja kainet inimest rumalast teost tagasi hoiab mingi teine, positiivne omadus, seni kuni tema peale ei mõju mingi

sisemine või väline desorganiseeriv põhjus. Kuid teistsiti alkoholikute juures, omavahel kõrgi alkoholiliste jookide järel, mis ei tee tugevamaks inimese närvisüsteemi ja ei äratata uusi tagasihoidvaid jõude, vaid toovad hoopis vastupidise efekti. Sarnane nähtus, kahjuks ei ole omane ainult kroonilistele alkoholikutele, vaid ka juhuslikult joobnustanutele, mille resultaadiks osutub omapärane taht ja kõlbliste tunnete paralüüs.

Prof. Forell ütleb, et harilik tunnete vaherord, nii hästi

soovide kui ka ettekujutluste
alal, millega seletataw üle-
astumine, saab alkoholi mõjul
hoopis paremale poole nihuta-
tud. Soovid ja ettekujutused
mis positiivsete omaduste tõttu
tasakaalus saavad hoitud,
saavad nüüd waba woli, ning
imelikul kombel näeb joobnu
heid läbi roosa prillide, mille
tõttu need ettekujutused osutuvad
joobnule ainukestena ja õige-
tena, mille abil võimalik waket
teha hea ja kurja wahel, ning
need ettekujutused ongi juht-
rööriks ja mõõdu puuks üle-
astumise korral. Nii siis,

mittekaine juures pundub õige
otustamisvõime, kuna siin on
kaotatud see pääste-kompass,
mille magnetnõel näitab kõige
hea poole.

Iga inimesel on õigusriine
võimalus seada nõrgem, mida
kõrgemal ta vaimline tasapind,
selle tasapinna langusega
kaswab aga ka seadusvastase
teovõimalus. Kuna aga inimese
vaimline tasapind ei
ole mingisugune konstantne,
püsiv suurus, vaid sarnane,
millel omane tõus ja mõõn,
mis oleneb inimese harjumus-
test, enesetahutusest jne. Ses

Suhtes on määratu tähtsus kasvatuselisel küljel, millel üksainus eesmärk - süvendada ja juurdepookida just neid omadusi, mis sunnivad inimest tegutsema ainult positiivses suunas ja loobuma inetustest ülestumistest.

Kõik see mis inimene omandab ise enesevalitsemise ja õige kasvatuse abil, mis nüi palju wälja on nõudnud, on ühekorraga kõik pühitud alkoholiga, mis rööwib inimese tõeliku mõõdupuu asjade hindamisel, mille tõttu kasvatuse ja enesevalitsemise abil lämmatatud halvad

kaldurused korraga waba woli
saavad mõnekümne alkoholi
tilga abil.

Tõsi, madalate kirkede ja
kalduruste üle walitsemise wõi-
me võib langeda ka muil põh-
juseil, ka siis kui alkohol üldse
mängus ei ole, näit., haiglase
segu tungi nähtuse puhul jne.;
waesuse ja puuduse, omakasu-
püüdmise puhul omandusõiguse
rikkumisel jne. Ometi, waatama-
ta, et kuritegevus aleneb peale
alkoholi ka teistest tingimis-
test see veel ei vähenda alko-
holi, kui tähtsama otsuse
kuritegevuse faktori tähtsust.

Kõikides seadusvastasest nähtus-
test, üks kõik mis alal, võime
eraldada innkagi teatud osa
selliseid kuritegusid, kus alko-
hol on etendanud esimest osa,
Juba peäliskaudse analüüsi
puhul võime veenduda, et alko-
holil kahtlemata on hügla
tähendus kuriteo faktorina.
Kagu tähendatud, ei saa mui-
dugi kõiki süütegusid alkoholi
arvele kirjutada; neis kuriteo
lühikeses erilise jõuga tungib
esile see side, mis alkoholikust
on kuritegija teinud alkoholi-
liste jookide mõjul, mil puu-
dus vaba hindamine ja

vahtetegemine nii äelda hea ja
kurja vahel, mis paljudel juhustel,
kainesolekus, oleks kõrval-
danud ehk ärahoidnud sea-
dusevastased toimingud.

Kui lõpurs pöörduda arstide
ja juristide poolt kogutud
statistiliste andmete vaatlusele,
mis puudutavad alkoholikuid
ja kuritegijaid mitme maa
ja mitmesuguste ajaväldete
kestel, siis aitavad need and-
med teoreetilisi arutlusi; ainult
kinnitada, alles ühtlasi illust-
ratsiooniks, mis elu ise on pook-
kunud

Kuni siiani püüdsime siolet,

kuritegevuse ja alkoholi vahel, konstateerida teoreetiliselt kaalutlusil füsioloogilisest ja patoloogilis-psühhiaatrilisest seisukohast, kus punase joonena läbistused peaksid arvude read, mis leiada ükskõik millise teadlase töös alkoholismi üle. Kirju materjali tõttu ei ole võimalik seda sidet, mis alkoholi kuritegevusega seob, absoluutse täpsusega fikseerida, eriti mis puudutab, küsimust, mil määral on kuriteod alkoholist tingitud, kuid juba neistki võrdlemisi puudulikudest andmetest võib näha õige rujukad pildi. Enne

kui asuda nuiwade arwude wast-
lusele tuleb peatuda termino-
loogias, mis leidub literatuuris
antud küsimuste üle. Suurema
jaotusena on wahet tektud:
juhusliikude ja harjunud
alkoholikute wahel. Kende eri-
rewus selgub iseenesest juha
grammatilistest mäistetest:
harjunud alkoholi all mäh-
dakse kroonilist alkoholi tarwi-
tajat; juhusliikude alkoholikute
liigi moodustawad need alkoholi
jüingrid, kes ei kuulu krooni-
liste alkoholikute lüki, s. o., kes
alkoholi tarwitawad teatud juhtu-
mistel, nagu perekondlistel koos-

=võibimistel, hästi korda läinud
ettevõtte järele, teinuvad palga
päeval jne. Sel liigitusel on
tähtsus eriti ses mõttes, et alko-
holi tarvitamise iseloomust muut-
ub äige erinevalt kuritegevuse
skaala. On terve rida, terve
kategooria kuritegusid, mis
korda saadetakse just juhuslik-
=kuude alkoholikute poalt. See
alaliigitus, mis eksisteerib
ainult ja üksi alkoholi tõttu,
arab täiel määral kätte kah-
judelt, mis alkoholism teinud
inimsoole. Seda kõrvalmär-
kust silmaspidades asumeigi
aine peateemi käsitlemisele.

Saksamaal puudutas kuritegevuse ja alkoholismi statistilist rahenordi esimesena Plötzensee vangimaja arst Baer 1876 a., kes kogus täpsaid andmeid 32.837. kinnipeetavate üle rügi wangi- ja parandusmajades. Tema jõudis selgusele, et 30.041. meeskuritegijast oli alkoholikuid 43,9% ; 2.796. naiskuritegijas 18,1% (Prof. Aschaffenburg — „Das Verbrechen und seine Bekämpfung“). Nende kurjategijate seas olid juhuslinke ja harjunud

joomareid oli mehi 53,6% juhus-
linke ja 46,4% harjunuid;
naisi 39% juhuslinke ja 61%
harjunuid (Dr Hoppe). (Arvude
vahemorrade kuritegevuse lüvide
järelle juhuslinke ja harjunud
alkoholike suhtes on Baer'i
järelle, võetud Dr Hoppelt
leht. 733). (Vt ka joonestus 1.)

Neist tabelitest selgub, et
suur % joomareid olid süüdi
kõlblusvastastes kuritegudes
(77%), võimudele vastu hakka-
mises (76,5%), keha vigastustes
63,4%), röövimises (58,3%),
pererkondlikes tüülides (54,2%),
ühiskondlise korra rikkumises

ja mässus (82,9%). Märksa väiksem % oli rangimõistetud pettustes ja võltsimistes (24,4%) ning varguses (32%).

Lügitades neid kuritegijaid juhuslikkudeks ja harjunud alkoholikuteks, leidis Baer, et perekondlikes süütegudes rangimõistetud joomareist osutus terveni 94,2% juhuslikkudeks joomariteks, ja ainult 5,8% harjunud alkoholikuteks.

Hõrdlemisi suur on võimudele vastu hakkanud juhuslikkude alkoholikute %, terveni-89%, (harjunud-11%), keha vigastustest-81,1% (harjunud-18,9%),

kõlblusvastaster süütegudes
- 73,8%, (harjunud - 26,2%).

Mässe ja riiskondlise korra
rikkumises 66% (har. - 33,4%),
röövimises ja tapmises 57%

(har. - 43%); süüitamises osu-
tus krooniliste alkoholikute%
54,6% (juhuslikud - 45,4%).

Puudustades antud andmeid,
ei saa järeldada, et need arwid
täpsalt tõelikkusele vastaksid.
Kõige enam juubenid leidis
kuritegijates, kes süüdimõistet
tud kuritegudes nagu kõlbluse
vastas^{ensijaol} (77%), röövimisele vastas-
hakkamises (76,5%), kehavigas-
tamistes (63,4%), röövimistes (58%),

kodused tülid (54 %) jne.

See on ka arusaadav, naiste ja
neidude vägistamine ja muud
sugulise puhtuse vastu sihitud
süüteod on korda saadetud
just alkoholi mõjul, mis mõju-
avaldab erootilistele tunnetele;
seda kuuluvad ka need nõlb-
luse vastased teod, mille korda-
saatmine sündind prostitueeri-
vate kaasabil - seltskonnas,
kus alkohol on ajamöödasaat-
mise ja lõbustuse peavahena
olnud. Ka võimudele vastuhanka-
mine on enamal juhustel
sündind alkoholi auru all;
kaine inimene ei kaota nü

nuttu tasakaalu, ettenähes taga-
järgi, mis sarnased väärted
esiletuua wäerwad. Samasugu-
ne lugu korolub kehavigastuste
puhul, kus julm tege korda-
saadetakse jäänud aлекс (63,4%).
Enamasti kujunevad kakelused
ja tülid rusikawõitlusteks,
ning lõpetwad tihti kehavigas-
tuste ja werewalamistega; ähker
mõjuwaks tõukejõuks sarnastel
kordadel on sagedasti just
alkohol, mis inimesed äreville
ajab, millele järgnevad vastas-
tikused wägivalda stseenid.
Lõpuks võime roimarite ja
rööwlite kohta peaaegu sama

õelda; kaugeltrii mitte iga inimene
ei saa kaanes alevus hankama
sarnase julmi toiminguga,
alkohol on viimasel juhtumisel
mõrtsunale sama mis rehv.
Teiselt poolt, kriminaal-ant-
ropoloogilised uurimised on
näidanud, et paljud roima-
rid ja röövlid põlvenerad
just alkoholikuteist ja dege-
nereeruvast vanemaist -
- harjunud alkoholikuid
leidub tapjates, nagu Baeri
tabelitest näha 43%. Üheks
alkoholi tarvitamise negatiivseks
järelduks on perekonnale
lõhkumine. Lõpmatud tülid,

armukadeduse stseenid, rusika-
tega arvete õiendamine - kõm-
need leiavad aset alkoholiku-
majas. Sellega ongi seletatar
harjunud alkoholikute ülekaal
(54%) juhuslike alkoholi tar-
vitajate kuritegijate kõrval;
karskete kuritegijate arv
perekonnlises süüdeguudes (46%),
mis antud Baeri poolt, vastab
täielikult tõelikkusele, kuna
selle kuritegijate liigi suhtes
etendavad suurt osa sotsi-
aalsed ja kultuurilised tin-
gimised: puudus, taored
kombed, mis meie ajal iseloo-
mustavad madalamaid

ühiskonna kihte, on perekond-
liste stseenide allikaks juba
ilma alkoholitagi.

Pettuse ja võltsimise eest
süüdimõistetute alkoholinute
arv on võrreldes karskete
kuritegijatega märksa väik-
sem (24 - 32%). Ka see on talle
vastav: pettuse ehk võtsemi-
se kordasaatmiseks on tarvis
teatud kindet järelkaalumist,
kavalust ja osavust, millised
omadused õige tundubalt
hõrgenemaol, ehk sootumundu-
vad alkoholi mõju all.

Sarnastele kuritegudele satu-
wadki peamiselt karssed,

millega ongi seletatav nü silma
torkeas wakerord, milles üle-
kaal mittealkoholikutel. Mis
puutub waranduslistesse õigus-
suhetesse, siis tuleb süü õigus-
rikkumisi alkoholi mõjul vähen-
ette — need kuriteod on tingi-
tud enamalt jaolt just puu-
dusest ja wärsusest, selle
tõttu tuleb waraste seas
ette vähem alkoholikuud (32%).

Mis puutub juhuslikkude
ja harjunud joomarite wake-
korda, siis Baeri järel on
süü perekondlistes süü tegu-
des esimestel täielik ülekaal
(94,1%), milline nähtus kordub

voimule vastuhakkamises (89%),
kehavigastustes (91,1%), kõlblusvas-
tastes süüdegudes (73,8%) ja
mässus ning ühiskondlise kor-
rumpumises (66,6%). Harju-
nud alkoholikud lüüakse harva
inimvõimete kohtades, hoitudes
meelsamini eemale käre-
rikastest kohtadest, ning selle-
ga ta karkelustest, tülidest
jne. tihti eemale hoitud,
millega seletatakse ka nii
suur arv (66,6%) juhuslike
alkoholikute suhtes avaliku
korra rikkumistes.

Kuid selle eest jätavad
„elukutselised“ alkoholikud

kaugelt maha juhuslikud
joomarid süütamistes (54,6%).

Nagu kroonilise alkoholismi
vallas tähele panna võib,
arenevad siin väga mitmesug-
sed haiglased maaniad, ning
süa kuulub ka süütamise
kõrg, mis sagedane nähtus
harjunud joomarite juures.
Neil juhtumistel on alkoholi
mõju kuritegevuse peale
märksa intensiivsem kuri-
tegitate suhtes, kellele alko-
holi tarvitamine harjumu-
siks saanud. Auhud kuritegi-
tate liigis on karssete arv
(42%) väike.

Nagu teada, süüdamised
saadetakse tihti korda es-
märgiga - saada nõrget
kinnitus-preemiat, ehk jälle
kättemaksu sihiga, ehk et
varjata mõnda teist kuritegu
- ning neil põhjustel ongi
seletatav väikene arvuline
alkoholikute - süüta-
jaate üle-
kaal võrreldes kaine-
süüta-
jatega

Baeri uurimustel, nii hästi
materjali ümber töötamises
kui ka küsimuse käsitami-
sel, on teatavad puudused
- liig vananenud meie aja
võrreldes, kuid sellegi peale

vaatamata ei puudu tema
töödel teatud tähtsus teadus=
lises mõttes, mis pole oma
tähendust veel täniseni kao=
tanud, sest hilisemad uuri=
mused alkoholismi ja keri=
tegevuse alal baseeruvad
omas enamuses ikkagi reile
andmetele kui vundamendile
- hilisemad tööd on ainult
tõendanud Baer'i poolt
fikseeritud fakte, nimelt -
et tema poolt tehtud järele=
dused vastavad täielikusele.

Wastavalt Preisi krimi=
naal-statistikale (1889 a.), mis
tekni 139. hiljem Baer'i

uurimustest, leiti 1.130. kurja-
tegijas 700. isikut ehk 66,4%
(Baer'il 63,4%) alkoholikuid,
millest juhuslikke 600 ehk
80%, ja harjunuid 150 inime-
sest - 20% (Baer'il 81,1% ja 18,9%);
267 isikut olid kuriteo korda-
saatmisel olnud otsekohese
alkoholi mõju all.

Preisi vangimaja valituse
statistiliste andmete järelle
1888 - 1889 a. - oli parandus-
asutustes 7.375 meest ja 1717 naist;
meestest oli 1069 (14,5%) ja
naistest 22 (1,3%) kes kuriteo
korda saatnud jäänud olekus.
Peale selle, 1138 meest (15,4%)

ja 112 naist (6,5%) osutus harjunud alkoholiuiks.

18,121 tüümi-wangidest (1889a.) oli 17% kuriteo korda saatnud jooanud olexus, neist omakord 19% osutus harjunud alkoholiuiks.

202 roimarist, mis karistati Saksamaal surmanuhtlusega 1872 - 1895a kestel, osutus 59,9% harjunud alkoholiuiks, ja 43,1% tapmisi oli korda saadetud winaastunud olexus.

Saksa Riigipäewa Liikme Rendell'i ütelse järelle oli 1891 a. kogu riigis kordasaadetud tapmistest süüdimõiste

tute seas oli alkoholikuid (43%),
ettekavatsetud tapmistes 6.3 %,
süüdamistes 47 % alkoholikuid,
wargustes 51 % — " — ,
kehavigastamistes aga 74 % — " — .

1909a. parandusmaija mõis-
tetest oli Preisimaal 3874^{ast} mehest
- 599 harjunud alkoholikut (15,4%),
1033 reist (26,6 %) saatsid kuri-
teo korda mittetäielne olexus.
Uurimustest, mis tehtud Ber-
liinis 1900/1901 — 1906/1907a.
-leides üksikvangimajas, "Mo-
bit is" 1922. kuritegijast 85-
kroonilist alkoholikut, 239 juhu-
sel (vastavalt nohtu artiklile)
(ehk 12,5 %) kuritegu sündind

jõõbunud olexus.

50st kõlblurvastases siünteas Bres-
saus (millest terweni 30 osutusid
retsidiivisteks) leidis Banhöffer
11 (22%) kroonilist alkoholikut.
31 (62%) kuritegu oli kordasaa-
detud jällegi alkoholiotekohesel
mõjul (Dr. Hoppe).

113 hulgusest, kes umbes 25 a.
andusid kuritegevusele ja looge-
lemisele (tabamise momendil
olid nad kõik wanemad kui
25 aastat, ning osutusid mitme-
kordseiks retsidiivisteks) leidsid
Bonhöffer ja Snell, et ainult
12 näist ei olnud kroonilised
alkoholikud. Keskmiselt oli

igäuks neist hulguiseist tarvit-
tanud päevas umbes $\frac{3}{4}$ lütrit
viina. 100 Hemstarfi parandus-
majas, Hannoveris, kinni peeta-
vast leidis Snell 87 alkoholi-
kut, kes päevas olid tarvitanud
keskmiselt 1,5 lütrit viina;
67 % neist osutus elukutseliseks
alkoholikuks (Aschaffenburg)

Kõlmi vangimajas kinni-
peetavast 200 isikust leidis
Aschaffenburg psühhiliselt
teretena ainult 45 %;
12 (26,7%) oli kuriteo korda-
saatmisel jäänud alexus vii-
binud. 64 juhtumisel (30,5%)
oli kuritegevuses mängus alkohol.

Baieris 1894 a - 1897 a. türmis
kinnipeetud 15.533. meest ja 2.510.
naist; neist 4.473 (28,1%) m.
ja 457 (18,2%) naist osutus
kroonilisteks alkoholiuks,
3.305 (21,9%) m ja 180 (7,2%) n.
oli kuriteo korda saanud
jõelnud olexus. 207. tapmise
ja raskehaavamise puhul,
mis lõppesid surmaga
(1900 - 1907), oli ainult 20 (9,7%)
tapjat kaines olexus talitanud.

Saksonias uuris 1900 a kuri-
tegevuse ja alkoholismi suhet
Oertel, kes leidis, et 76% (15%)
inimest kogu kuritegijate
arvust (4.934) oli alkoholiuks,

millest 72 juhtumisel tegemist
oli krooniliste alkoholikutega.

Württembergis muris 1877-
1888 a. vahel Richard 3181.
kuritegijaid, millest leidis 939.
(29,5%) kroonilist alkoholikut.
Waadeldes üksikute kuritegude
lünide järel, selgus, et süü-
tajate seas oli 34% kroonilisi
alkoholikuid (Baeri järel
54,6%), waraste seas - 28%
(Baer - 36,5%), petmistes ja
kelmustes 25,7% (Baer - 42,8).

Leipzigiis leidis 1900-1908 a.
sunnitöölise seas 3165 meest
ja 334 naist, kus juures Snelli
uurimiste järel, meestest

osutus alkoholikuid 1836. (57,9%)
naistes - 169. (50,6%).

Mis puutub kuritegevuse
kasvamist Saksamaal üldiselt
XIX lõpul XX sajandi algul,
siis toob süra Dr Hoppe õige
laialdased arvulised andmed,
mis näitavad kuritegevuse
lewinemise tendentsi: Saksamaal on üksikute aastate
kaupa korda saadatud kuritegusid:

a. 1882 — 375. 536.

" 1890 — 479. 103.

" 1900 — 550. 479.

" 1907 — 674. 674

Kogu Saksamaal on kuritegude

arv mis 1883 a. näitas 345.710.
kasvanud 1907 a. juba 521.435,
kusjuures retriidivistide arv
on selle aja vältel 94.925 pealt
tõusnud 228 639 peale.

Üksikute kuritegude liixide
järelle, mis atekoheses ühendu-
ses alkoholismi levinemisega
üksikul maal, võib tähele-
panna kuritegevuse suurene-
mist järgmises suunas.

I Isikuvastastes süüdegudes
tuleb iga 100.000 peale juurekasta:

a. 1882 — 434	} Seeja 1882-1901 on kuritegevus suurenenud üle poole, 51 %.
a 1892 — 556	
a 1901 — 656	

tõusnud 18598 pealt kuni

II Rasketes kehavigastustes (iga 100.000 kohta)

a. 1883/1887	— 153,	} 1883-1902 a., juure kasv 56%.
a. 1888/1892	— 179	
a. 1893/1897	— 219	
a. 1898/1902	— 233	

kuritegude juure kasv haripunkt oli 1901 a. — kus 100.000 süüdi = mõistetute peale tuli 248 uut. süüdimõistetud suurenemise arvel, keskmine kehavigastuste arv kõikus a.a. 1883, 1884 oli = 50.016, 1903/1907 a. juba 97.050.

III Kergetes kehavigastustes olid süüdimõistetute arv samal ajal (1883/1887 kuni 1903/1907.) tõusnud 18.598 pealt kuni

27.270 peale, Perekonnlises rahva-
rahurinnkumises - 15093 pealt
24.799 peale. Isikuvastates süü-
tegudes oli karistatud 1904a
220.164. isikut, 1907. - 219.067 ja
1908. - 212.997. isikut

Kahjuks ei too Dr Hoppe and-
meid sama aja kohta alko-
holismi üle mille albil
oleks ^{väimalik olnud} täpselt fikseerida
alkoholismi ja kuritegevuse
suhte arenemist. Arvessi võttes
aga uurimis resultate, mis
saadud kuritegevust jälgides
nii mitmel kohal, leiame
peaaegu konstantse suhte
alkoholikute ja karskete - kuri-

tegi'ate vahel, mille tõttu võime
antud suhet laiendada kogu
maa kuritegi'ate peale.

1883 a. oli perekonna (koduse)
rahu rikkumise eest karistatud
15.093 isikut, 1907 a. aga 24.799,
s. o. juurikasv iga 10.000
peale tuleb ligikaudu 65%.
Baeri järel langeb reist
kuritegudest üle poole (54,2%)
alkoholivate peale. Arvesse
võttes sarnast suhet, võime peo-
aegu õieti öelda, et koduse
rahu rikkumise peale on
mõju avaldanud alkohol
1883 a. 5000, 1907 a. aga 135.000
juttumisel.

— 6

Eriti maad võtnud Saksamaal
allealistest kuritead (12-18 a.),
kes, nagu teada seersavad ake=
koheses ühenduses alkoholis=
miga; allealistest kuritegus
on enamal juhustel paranda=
tava alkoholismi tulemus.
1904 a. leidis Saksamaal
54 693 allealist-kurjategijat.
Iga 100.000 süüdimõistetut
peale tuli 1882/1886 a. 564,
1897/1901 a. — 733, ja 1902/1906 a.
736 ja 1907 a. — 734 allealist-
kuritegijat. Seega üldiselt
laste kuritegus on Saksamaal
karsnorda kiiremini
kasvanud, täiealistega

värreldes. Ka pole huvita
märkida allealist retsidi=
vistide arvu; 1899 oli teist=
kordselt (ja enam) süüdimõis=
tetud 9.000 inimest. Iga 100.000
retsidivis peale tuli 1889a.

93— ja 1898—1901a. 138 all=
ealist-kurjategijat-retsidivisti.

Nagu teada, on joomine
õige laialdaselt maad wõt=
nud üliõpilaste seas. Selle=
tõttu näitavad läinud
sajandi lõpul Saksemaal
korraldatud statistiliste
vaatluste resultaadid, et
alkoholiga ühenduses olevato
kuritegusid tuleb üliõpilaste

seas sagedamini ette kui teiste kodanikkude ringides. 1893a statistilised andmed näitavad, et sarnaseid akte, nagu asjade purustamine, mis kordasid saadetus „nokastanud“ üliõpilaste poolt, kes oma oma tegude üle aru pidanud andma kohutava ees, kaks kord sagedamini sünnivad üliõpilaste seas kui teiste kodanikkude seas; isiku vastased süütegusid 3 korda, haavamisi 1,5 korda enam jne. Ka võis tähelepanna, et koduse rahu rikkumisi ja kehavigastusi tuli üliõpilaste seas

märksa enam ette, kui teiste kodanikkude seas.

Õige kujuka pildi joomise ja kuritegevuse vahetorrast annab Inglismaa ülle Dr Baker, kes oma vaatlused teinud läinud sajandi teisel poolel, jõuab otsusele, et üksikutes krahhkondades ja vähemates ühiskondlikes ühustes on märgata kuritegevuse tõusu just seal, kus alkoholi tarvitamine enam muidagi võtnud. Tema sõnade järelle on Inglismaal keskmiselt 50% kogu kuritegudest 1844-1893a vältel

korda saadatud alkoholi tõttu,
Šotimaal on % märksa suurem
- 90 %, Tirimaal 60 - 80 %.

Eriüldiselt uurimise alla
võttes Pentoville vangimaja,
leidis Baker 1898 a., et 14.010
vangist oli terveini 4212 inimes-
t (30 %) karistatud joo-
mise eest (Inglismaal on
sarnane kuriteo liik seas-
duses eriti nimetat.)

Peatudes üksikute kuritegude
liikide juures, mida Baker
kahke kategooriasse jaotab:
alkoholi mõjul korda saadatud
kuriteod (joomine, vägista-
mine, võõra vara hävitamine

ja rikumine jne.) ja süüteod, mis otsekohese pole joomusega seotud, kus aga alkohol võib ühel ehk teisel teel kaudset mõju avaldada (logelemine varguse jne.). Baker leiab, et esimesse lüki kuulub 57% kogu kuritegude arvust, viimasesse seega 43%. Baker tõendab, et Inglismaal ette- tulevast 100-st kuriteost on 60-st juhtumisel kordasaatmine sündinud just alkoholi kui otsekohese ehk kaudse kuritegevuse faktori mõjul.

Teine inglise teadlane

Dr Sulliver, kes 1897 a. Liver-
poolis samasugusi waatlusi
toimis, jagas kuriteod kus
alkoholism pea osa oli eten-
danud üldiselt 3:2 lüki:
wabaserma (enesetapmise)
katsed, tapmised ja kõlblus-
vastased süüteod

Enesetapmise katsetajatest
osutus alkoholiks 78%

Tapmistes süüdi olevaid osutus alkoh-ks 60%
kõlblus vastastes süütegudes ——" 50%

Briti Arstide Ühingu 1891 a. aru-
ande järele oli ühe miljoni jooknu
kohtulikult wastutusele wæetud mit-
mesugustes kuritegudes ja üleasti-
mistes 1890 a. — 738.661 kohtualu-
sest kaela kohtuliste süütegude

eest, mis jõabnud olexus korda
saadetud, vastest pidanud and-
ma 189.746 inimest; Samal
aastal leides 755.739 süüdimõis-
tetus harjunud joomareid 39.573
(5,2 %). Üld kuritegijate arvust
oli karistatud raske haavami-
se eest 45,5 %, epileptikul
43,5 %:il olid isad jõodixud
olnud.

Dr. Kerr ütleb, et Suur-Bri-
tannias viibib igal aastal
törmis kuni 112.000 meest ja
33.000 naist, kus juures meestest
50-60 % oli süüdi mõistetud
tegude eest seotud joomise-
ga, naiste seas — 85 % jõodixind.

Linnas leidub kuni 7% sarnaselt
alkoholikuud keda karistatud
100 - 600 korda. Macdonelle
ütleb, et 1894 a. oli 553.442 kuri-
tegiast tervelt 159.000 karista-
tud joomise tagajärjel, armu-
andide palumise eest - 10.950 isikut.

1899 pandi 29 tähtsamas
Šoti linnas toime kuningliku
komissjoni poolt uurimine,
et selgitada kuritegevuse
suhet joogikohtade arvuga,
mis ühes ehk teises linnas
leidus.

Linnas kus iga 10.000 elaniku
peale tuli üks (kõrts) joogikoht,
leidus kuritegijaid elanikkonnas 2,4%.

iiks jooikoht 11.000 elaniku peale — kuritegi-
jaid 3,2 %

— " — 13.000 — " — " — 2,2 %

— " — 22.000 — " — " — 3,5 %

— " — 24.000 — " — " — 3,2 %

1886 a. leidis Kurella, et all-
ealisi kuritegijaid leidis
Inglismaal terweni 7,3 % üldi-
sest kuritegijate arvust.

alava algul ~~minimaal~~ kuritegijate
süüdimeistete arv
suurenenud järgmises progress-
joonis:

1896 — 1900 a. alavast 511.761

1901 — 1905 a. " 536.777

1906 " 542.356

Iga 100.000 elaniku peale tuli
krim. seaduse rakendamisel

Prantsusmaal (Hoppelt väetud)
on kuritegevus 1825-1869 a. tõusnud
kolme kordses, kuna samal ajal on
alkoholi tarvitamine kahekordselt
kasvanud.

Läänud sajandi lõpul ja käes-
oleva algul on kriminaal kuria-
tegudes süüdimõistetute arv
suurenenud järgmises progress-
joonis:

1836 - 1900 a. oli keskmiselt 514.761 inimest

1901 - 1905 a. " " 535.747 " "

1906 " " 547.356 " "

Iga 100.000 elaniku peale tuli
krim. seaduse rikkumisi ette

15,4 meeskodaniku ja 2,3 naiskodu-
niku poolt. 1850. a. ulatas Prantsus-
maal kuritegude arv kuni
225.000, 1893. a. kasvas aga 600.000
peale, kusjuures juurdekasw on
peasjalikult sündinud wägis-
tuste ja raskete kehawigastuste
arwel 1861-1865. a. iga 100.000
elaniku kohta tulevast kuri-
tegude arwust moodustasid
tähtendatud kuriteod kokku
1861-1865. a. - 50,3, aga 1896-1899. a.
- 86,7 juhus.

Ra allealiste kuritegude arv
on samuti kui täisealiste oma
kaswanud.

Kõigist kuritegudest moodus-

tasid allealistest kuriteod järgmise % :

1872 — 1876 a. — 9,55 %

1877 — 1881 a. — 11,70 %

1882 — 1886 a. — 11,82 %

1887 — 1891 a. — 11,95 %

1892 — 1896 a. — 14,51 % ,

Absoluutsetes arvudes oleks allealistest kuritegevus kasvanud järgmiselt:

1830 a. oli allealistest kuritegijaid 6.979

1860 a. " ————— 18.572

1890 a. " ————— 27.309

1905 a. " ————— 31.441.

Enamuse allealistest kuritegusid oli võrdsustatud alkoholi mõjul, ehk jälle kui kuritegija

põlvenes alkoholikuist- vanema-
ist. Alkoholil mõju kuritegev-
=sele allealistele seas on eba-
loomulikult suur.

1888 - 1901 a. on allealistele
poolt kordasaadatud tapmistele
arw kaswanud 7. kordselt, mil-
lise nähtusega peaaegu paral-
lelselt on kaswanud alkoh-
lismi lewinemine.

Prof. H. Ferri näitas, et
Prantsusmaal on kuritegevusel
pidev side weinamarja
saagiga, millest, nagu teada
valmistatakse weine, ja saagi-
riiastel aastatel on otenohest
kuritegevuse tõusu märgata.

Claudes, toimides nuri-
mist 1880-1885 a., leidis, et
üksikutes departamentes oli
kuritegevus just seal suurem,
kus enam alkoholi tarvita-
ti. 100.000 elaniku kohta depar-
tamentes Seine's - Inférieure's,
kus viina marjadest veini-
valmistamine esikohal,
leidub tervent 309 kõlbluse
vastu sihitud kuritegu; dep.
Finistère's - 645, dep Rhône's
- 465; lõuna maakondades,
kus viinamarja istandusi
vähem, on kuritegude arv
tuntavalt vähem, kõigest 50.
Põhja-Õhtu Prantsusmaal - 11.

Põhja-Prantsusmaal 14, mujal ulatab see arv 8-10 ni.

Huvitav veel märkida, et kriteeriumse levinemine on otekoheheses rippuuses joogi-kohtade arvust, mis ühes ehk teises kohas leida :

Drunen seadis kokku järgmise tabeli :

	alkoholitarkita- mine üks ühe elaniku peale eürites.	1 joogikoht elaniku peale	Süüdi- mäiste- tute arv elaniku- de peale.
Seine	—	1:88	1:138
Seine-Inferieure	13,92	1:75	1:220
Nord	4,91	1:52	1:260
Pyrenees-Orientales	3,28	1:147	1:405
Allier	1,70	1:122	1:520
Hauts-alpes	2,23	1:120	1:615
Creuse	1,42	1:132	1:1504

Barthes, kes vaatlusi tegi Chartres'i linnas, Siid ja Nord kontoones, leidis järgmist:

aastad	1000 kohta elanikkude arvule	1 süütegu elanikkude arvule
1880	1: 95	1: 113
1891	1: 87	1: 92
1896	1: 72	1: 83
1898	1: 69	1: 80

Samas proportsioonis suurenes seal
prostituutivate naiste, väljaspool
abielu seisivate emade, vaimu-
haigete ja enesetapmistega arv
Alkoholikute arvu üle, kuritegi-
jate hulgas, toimis uurimisi
Poissi vangimaja sekretär Marambat

1873 - 1900 a. 5322 karistati kohta.

Sellest arvust (5322) osutus joo-
mareins 3536, s.o. 66,4%. Kuritegu-
de liikide järelle sai Marambat
järgmised resultaadid;
alkoholikud moodustasid 82,4% kõigest
kinniolekutist tapjate ja vägistajate
hulgast, süüdimõistetud varandus
vastastes süütegudes 64,2%, kõlb-
lusvastastes 51,5%, süütamistes
61,9% ja hulguseid 79,4%.

Tuhuslikke joojaid nende
samade kuritegijate seas, kes
süüteo korda saanud mitte-
kaines olekus, osutus kõigest 418
s.o. 7,9%. Ja maksimumi neist
moodustasid alkoholikud, keda

karistatud oli tapmise eest, muudes kuritegudes ainult 33 %. Sellest teeb Marambat järelduse, et juhuslikke alkoholi- kuritegijaid on üldiselt vähe- kui harjunud alkoholikud.

5322 inimesest osutus retri- diivistiks 3822 s. o. 71,8 %, ning neis omakord leidis joomareid 2898 isikut (75,8 %). Sellevastu leidis (1500) retriidivistide seas alkoholikuid ainult 638 (42,5 %).

Nizza wangimaja arst Malgat, kes peaaegajalt peatus alkoholi küsimuses harjunud, krooni- liste alkoholikute juures, kes mõõdukates doosides joovastavaid

jooke tarvitased, leidis, et 1896. 1850 kinnipeetust harjund alko= holikuid oli 1093 inimest (s.o. 59,02%). Sellest selgub, et üldine alko= holikute suhe üldkuritegijates mis Marambat (66,4%) ja Malgat (59,1%) leidsid, et arvud erinevad üldiselt väga vähe. Selle juures aga märkis Malgat ühe tähtsa nähtuse, et vanemad ranga-earse jõudnutest vangidest olid peaaegu terveini joomarid. Siit järeldas Malgat, et kui inimese äite-eas on kuriteo= le tõukajaks - kired ja alko= holism, siis elu teisel poolel ainult alkoholism.

Malgat leidis, et reksidiviste seas leidis alkoholikuid 71 %
(Marambat'il - 75,8 %)

Belgias, Lauvant'i linna vangimajas leidis 1896 a. prof. Mazoin üteluse järel 2826 karistatut. andmed kuritegevuse ja alkoholi suhe uurimiseks, waadati 2588 vang'i järel, millest asutus harjunud alkoholiks 1157 inimest ehk 44,7 % Rasketes reharigastamistes olid toimesaanud jäänud olekus 40,7 % ; 202 surmanuhtlusega karistatust leidis joomareid 121, ehk 60 % .

Prof. Thyri, Lilge rangimajast
saadud andmete najal leidis,
et 1895a leidus kuritegijais
alkoholikuid 45%, 1896a - 50%.
1895 märgati 66%, kus kergeid
ja surmavaid haavu löödi,
1896a - 73%.

Sootu vastupidist pilti pakub
Daani, kus läinud sajandi
teisel poolel alkoholiliste jooki-
de tarvitamine on rõõmus-
tavalalt vähenenud. Ühes alko-
holismi vähenemisega on vastas-
valt langenud ka kuritegude
arv. Almquist seadis kokku

järgmise tabeli kuriteguade
kohta, mis sihitud inimestele
ja varanduse vastu:

<u>aastad.</u>	<u>tapmised.</u>	<u>vargused.</u>
1830 - 1834	59	2781
1860 - 1864	28	2917
1870 - 1874	ei ühtegi	1945
1875 - 1878	18	1871

Ameerika Ühisriikides, Bosco
ja Brace tegid uurimuse a. 1870.
New-York'i vangimajades 49423
kinnimõistetuga ja leidsid
30.657 (62%) harjunud alkoholikut
Teine uurija, Harris leidis, et
samas esariigis langes türmi
joomise tõttu 80% kõigist
kuritegijatest 1892a. leidis Bosco
132 karistatu seas 52 (39,39%)
juhuslikku ja 65 (44,25%) harju-
nud alkoholikut 1898a. leidis
2500 vangist terveini 79,95%
alkoholikuid, seega karskeid
ainult 20,05%. Neist oli 60%
kuriteo kordasaatnud veinastu-
nud olerus.

Pennsylvanias oli 1872 a
vangimõistetud 40.807 inimest;
neis leidus alkoholikuid 32,775
(80,3 %).

Massachusettsi osariigis leidus
(Baeri järele) 14315 vangist
12.326 alkoholikut (78,8%),
1872-1874 a leidus 53.459 vangist
35.755 alkoholikut (66,9 %)

1894/1895 a. Waldeni poolt
Massachusettsi osariigis ettevõetud
uurimised 26.772 vangist kohta
näitasid et 17.575 vangist (66%)
oli kinnisattunud ainult joomise
tõttu, 8440 mees kuriteos karis-
talust osutus alkoholikuks 3640.
(43,13 %).

Wrights, kes 1897a jälgis 6176
 wangi, jaotades neid süüdegude
 liikide järele, sai järgmised
 resultaadid:

Kuriteo kordasaatmisel olid wiinas-
 tunud (Hoppe järele):

2107 süüdlasest warguses	1137 ehk 53,9%
1652 — haawamises ^{sõnas} _{teas}	985 — 59,6%
960 — koduse rahurikkumises	719 — 73,8%
957 — lokelemises, kerjamises	385 — 40,2%
393 — murdwarguses	169 — 42,7%
61 — sõjariistuse kallale tangi m.	31 — 50,8%
46 — riisumises	38 — 82,6%

1917a algas ühisriikide walitus
 wõitlust alkoholismiiga peasja-
 likult sõjalistel põhjustel.

Sellejuures läks valitsus põhi =
mõttest, mis ühiskonna poolt heaks-
kiitmist leidis, et võitjaks sõjas
jääb see, kes vähem alkoholi
tarvitab. Selle põhimõtte vätsid
omaks ka teised sõdijad pooled
muuseas ka Vene, kelle alla kuu-
lus siis ka praegune Eesti,

1919 a. rüüdi Ühisrüürides läbi
n. n. „kuiv“ reshiim, mis ei võis
nud mõju avaldamata jätta
kuritegevuse vallas. Selalal on
uurimisi ettevõtnud Bostoni
Scientific Temperance Federation'i
sekretär Miss C. F. Stoddard („Die
ersten Ergebnisse des Alkohol-
verbots im Staate Massachusetts“ -
Internationales Jahrbuch des

alkoholgegeners 1923/24). Miss Stoddard annab ülevaate kuritegevuse üle Massachusetts osariigis 1912-1918 a „märja“ ja 1920-1921 a — „kuiva“ reshümi ajal, 1919a jääb välja, kuna sel ajal sundis „kuiva“ reshümi läbiwiimine, mille tõttu siin selget pilti ei saa kuritegevuse vähenemise ehk jälle suurenemise kohta.

Joobnud isikute karistamist demonstreerib järgmine tabel (1 jöt.)
(v. t. järgmine leht.)

Tabel 1.

Jooknud isikute karistamist demont-
reerib käesolev tabel.

Tabel

<u>aastad</u>	<u>karistatud jookmise</u> <u>eest.</u>
1912	49.846.
1913	54.951.
1914	59.159.
1915	57.811.
1916	65.051.
1917	73.393
1918	54.948
1919	35.540
1920	21.800
1921	30.587.
keskmine arv 7. "marja" aasta kohta 1912-1918	59.308
Keskmine arv 2. "kuiva" a. kohta 1920-1921	26.393
wähene mine seeja	55%

Tabel. 2. (Vt. Kaja. N 7.)

Tabel, mis näitab, kui palju kuris-
tegevus on „kuiva“ restiimi läbi-
võtmise tõttu vähenenud.

Deliktide vähenemisega on vähe-
nenud üldine karistuste arv
kagu Bostoni Deer-Island'i töö-
maja arvud näitavad antud
tabelis (eriti märgata väärt on
kahenenud naiskurjategijate arv.)

aastad	üldine süüdlis- tegevuse arv	karistatud isikute arv	üldine süüdlis- tegevuse arv	loomise- est karista- tud naisi
1912	7892	5231	821	619
1913	7352	5022	755	365
" 14	8105	5366	671	499
" 15	7358	4768	822	588
" 16	6579	4731	753	523
" 17	4489	2975	388	239
" 18	2603	1375	342	164
" 19	1450	599	162	91
" 20	710	352	2	1
" 21	1337	665	2	0
Keskmine 7 „määrja“ aasta kohta 1912-1918	6339	4281		
Keskmine 2 „kuiva“ a. kohta 1920-1921	1023	508		
Vähendamise sagedus	83%	88%		

Tabel. 3

Tabel demonstreerib joomis karise-
tade arvu kogu Massachusettsi
osariigis.

aastad	Massachusettsi osariigi einnades	kogu osariigis
1912	87.586	98.651
1913	94.445	104.396
1914	98.515	108.185
1915	96.866	106.146
1916	107.295	116.665
1917	118.146	129.455
1918	85.442	92.838
1919	72.849	79.212
1920	34.415	37.160
1921	54.252	59.505
Keskmine 7. "määrja" aastakohta 1912-1918	98.328	108.123
— " — 2 kuika 1920-1921	44.333	58.372
Wakenemine seeja	55%	55%

Sellest tabelist selgub, et kinnulpidamiso-
te arv on „määrja“ perioodil aast-
aastalt tõusnud, saabudes kulminatsi-
ooni 1917a — 129.455 punniga;
„Kuika“ režiimi läbi viimisega on
punnide arv tuntavalt kahanenud

Tabel 4

aastad	Isiku vastaste süüteo	Harandus vastaste süüteo		Harandus vastaste süütegu de rõhu nemine	kõlbluse vastaste süüteo
		Wagivall ga	Wagivall ta		
1912	3422	570.	3693	165	1916
1913	3764	504	3958	222	1884
1914	3879	689	5036	217	1889
1915	3793	688	4712	212	2458
1916	5058	552	3864	267	2987
1917	4825	556	4655	209	3166
1918	3739	620	4546	132	2976
1919	3551	716	4310	146	1763
1920	3046	565	3486	101	1462
1921	3771	632	4162	144	1881
keskmise 7. määra aasta kohta 1912 - 1918a	4068	589	4352	203	2467
keskmise 2. "kuiva" aasta kohta 1920 - 1921a.	3408	598	3824	122	1671
Wähenemine	16%	1% suure nemist	12%	39%	32%

Tabel 5.

annab statistilise ülevaate kuritegevuse
eikumise kohta 1912-1918 ja 1920/1921 a.

Süüdi mõistetud kuritegudes					üldine süüdi- mõiste tut arv
aastad.	isiku vastu	harandu- se vastu	100.000 elaniku peale	ühiskond- lise korra vastu	
1912	10.197	11980		133310	155487.
1913	11052	13157		142415	166624
1914	11053	15393		150172	176618
1915	11106	15942	431	157962	179010
1916	10823	12849		162690	186362
1917	11088	15258		182770	209116
1918	8949	15218		149131	173290
1919	8924	16786		134682	160592
1920	7739	12971		94916	115626
1921	9546	16261	418	126253	152066
keskmise 7. "marja" a. kohta 1912-1918	10608	14256		153207	178072.
keskmise 2. kuiva aasta kohta 1920-1921	8642	14619		110584	133846
kahenemine	19%	2%		27%	24%

keelu seaduse läbiviimine on, nagu eelpool nägime, äige tuntavalt mõjunud kuritegevuse vähenemise peale ühisriikides. Kuritegevuse vähenemisega täiskasvanute seas on kuritegude vähenemist märgata ka alleaalistes seas, nagu näitab Miss Stoddard'i poolt avaldatud tabel (v. t. tabel 6) Bostonis ja nagu Massachusetts osariigi kohta.

(v. t. tabel 6, järgmine leht)

Tabel 6.

Hangistute are Bostonis eluea* wanaduse järele					
	alla 10 aastat.	10-15 aastani	Kokku alla 15a.	Kokku alleaalis	wangis- tatud peaaegia- likult joomisepä- rast
1912	328	1718	2046	8024	935
1913	377	1917	2294	8617	920
1914	378	2050	2428	8579	664
1915	380	2048	2428	8088	495
1916	392	2004	2396	7730	497
1917	362	2160	2522	8596	514
1918	339	2635	2872	10001	620
1919	309	2172	2481	9660	480
1920	197	1631	1828	7997	326
1921	201	1607	1808	8724	546
keskmise, 7, "määrja" aasta kohta 1912-1918.	365	2061	2426	8519	663
keskmise, 2, "kuiva" aasta kohta 1920-1921/1922	1619	1818	8360	436	
Kahane mine	45%	21%	25%	1%	34%

Tabel 7.

Tabel järelvalveta ja lapse ealised
kuritegijad Bostonis;

aasta.	Järelvalveta lapse	Lapsed kuritegijate	üldine arv
1912	208	2229	2456
1913	552	2653	2934
1914	218	2903	3136
1915	217	2810	3247
1916	208	2943	3167
1917	190	3121	3324
1918	148	3342	3803
1919	175	3061	3258
1920	106	2413	2524
1921	71	2364	2442
Keskmine 7. "marja" aasta kohta 1912-1918	206	2903	3124
Keskmine 2. "kuiva" aasta kohta 1920-1921	88	2388	2484
Wähenemine	57%	18%	20%

Tabel 8.

aastad.	Närre järelvalve				Färelvalveta			
	alkoholism				alkoholism			
	üldine laste arv	isa	ema	mõlemad vanemad	üldine arv	isa	ema	mõlemad vanemad
1912	117	25	8	2	35	6	10	4
1913	137	41	1	4	32	6	7	1
1914	139	23	8	5	38	5	2	8
1915	147	29	6	2	34	14	4	4
1916	191	23	7	2	32	10	3	8
1917	203	40	5	3	32	11	3	9
1918	197	21	1	5	28	5	4	0
1919	181	15	5	0	29	4	0	0
1920	168	3	0	0	23	0	0	0
1921	282	2	0	0	7	0	1	0
üldine alkoholi tarvitamise vanemate %								
7. märja aastal 1912-1918	-	18%	3%	2%	-	24%	14%	14%
üldine alkoholi tarvitamise vanemate %								
2. "kuiva" aastal 1920-1921	-	1,1%	0	0	-	0	3%	0

Antud tabelist (8) selgub, et „kuiva“ reshümi läbiviimisega on alkoholivute-vanemate arv märksa langend mõnel juhul isegi 0:1 peale. Sellest järeldub ka, et järelvalveta laste perekondlised tingimised on paranenud, mille tõttu vähenenud omaxord kuritegevus.

Keeluseadus on terwendavalt mõjunud kogu ühisrüüide ühiskondlise elu peale. Kõikide kuritegude lüükides, kuhu kuulub ka omaxodus (Lentschi kohus) on märgata langemist, nagu „Tulest Eesti omas oktoobri/1925a № 10“ ära märgib:

1885-1894a. oli Lintshi kohtuid olnud 1726
1895-1904a. — " — " — 1239
1905-1914a. — " — " — 701
1915-1924a. — " — " — 537.
1924a. oli — " — " ainult 16,
kuna warematel aastatel on kesk-
mine omakohtute arv:

1885-1894a. — 172, 6

1895-1904a. — 123, 9.

1905-1914a. — 70, 1

1915-1924a. — 53, 7.

Lintshimiste arv on ka hakenud
muidugi mitmel teisel põhjusel
(rüügaõime ~~st~~ kehtesegamine, kul-
tuurilise tasapinna tõusmine),
kuid silmapaistvat osa neil
jooksmustel on etendanud
alkoholismi vähenemine, mis

silmataotkas eriti, eriti keelu-
seaduse läbiviimisega, üksi-
kult röttes 1924a mag. 4. Er-
nits („ameerika keeluseadusest“
„Tulest Eestis“ 1923a lehek 303)
karakteriseerib keeluseaduse
vilja järgmiselt:

„Keeluseaduse läbiviimisega on
ühisriikides tunduvalt lange-
nud kuritegevus.

Indiaana osariigis on see
vähenenud 3 esimese „kuiva“
aasta jooksul 43,5%, võrreldes
3 viimase „märja“ aastaga;
vastavalt langeb ka vangide
arv vanglates (50%). Indiaani
osariigi 90 vangimajast oli

30 sept. 1922 a. teroelt 28 tükjad,
21 - oli igas üle 5 wangi.

Üldiselt on keeluseaduse
tagajärjel kogu Ameerikas
wangistatute arv (joomise pärast)
langenud 50%. (Keskmiselt 700.000
inimese võrra).

Tuba need aruud räägivad
iseenesest, sundides meid wæn=
duma iga keeluseaduse terwen=
dawast mõjust, ütleb Ernit.

Neo-Yorgi wangimaja ülema
(commissioner of correction)

James A. Mamilton'i andinete
järel oli linna wanglatesse
paigutatud joomise pärast:

1920 a. - 541

1919a - 920

1918a - 1449

1912a - 4139.

1917a. oli alkoholiliste jookide müük täiesti vaba, kuna sel ajal alkoholi tarvitamise kohta veel seadusandlisi abinõusid ei tarvitatud. 1920a. keelusea-
duse läbi viimisega langes karistatud joobnute arv (võrre-
=des 1917a) 86,9% võrra.

Üldine vangide arv New-Yorgi vangis-
majades oli:

1920a. - 2997

1919a. - 3576

1918a - 4202.

Järgelikult — 3 viimase aasta
jooksul 1918 — 1920 a. see arv
kahanenud 28,5% võrra.
Linna haigemaja peaarst
Dr. Cotton teatab, et alkoholismi
alal on haigeks jäämise arv
viimastel aastatel langenud
21%^{et} — 2% peale kogu haigeks
jäämistest arvest, ning sellast
vähenemist tuleb kahtlematta
keeluseaduse arveld kirjutada.
Selle kõrvale on New-York'is vii-
mastel aastatel surevus lange-
nud:

1915 a.	suri New-York'is	13.866 inimest
1916 a.	— " —	— " — 12.818 "
1917 a.	— " —	— " — 12.568 "
1918 a.	— " —	— " — 12.657 "

1919 a. suri New-York'is 10.639 inimest
1920 a. — " — — — — — 11.340 — " —
1916-1918 a. oli surevus peaaegu
stabüülne - vähe üle 12.000
elaniku. 1919 a. — „kuiva“ restümi
elluviimisega langes surevus
10.000 peale, 1920 a. aga tõusis
vähe - 11.340 peale.

Keskmine suremiste arv
viimase 4 „märja“ aasta kohta
1915-1918 a. - on 12,997 inimest.

Keskmine 2 esimese „kuiva“
aasta kohta 1919-1920 a. - 10.989.
Seega, on surevus kahe esimese
„kuiva“ aasta jooksul kahanev
15,3 % võrra.

Warem loodud statistika

kõlbuse üle mitme maa kohta
& räägib juba küllalt selgesti
kuritegevuse ja alkoholismi
pidevast vahekorvast.

Paralleelsus nende kahe
inimsoo pahe vahel säilib
igal pool, ja ainult ajast,
kohast ja mõnest muust
spetsiaalset iseloomusest
ja põhjustest on märgata
kõikuvust paremale ehk wasa-
kule poole.

Et veel enam paljastada
nende kahe nähtuse üksteisest
olenevust, vaatleme veel neid
andmeid mis kuritegevust on
püüdnud uurida nende

kordasaatmise aja - nädala
päevade järele. (Vaata joonestus
3. Kuritegevus nädala päevade
järele.). Selle uurimis-meetodi
paremus seisab selles, et ta
lõpulikult kõrvaldab kaht-
lused, mis veel jäänud
kuritegevuse alal, kus pea
faktorina on mõju avalda-
nud alkoholism. Lähtudes
eeldusest, et neil nähtustel
on teat rippuvus, Aschaffen-
burg, Kobbinsky, Kürz, O.
Lang j. t. juurelsid küsi-
must järgmisel viisil, kui
joobnud olek ja alkoholism
figureerivad kuritegevuses,

eriti sarnastes nähtustes nagu kakelused, tülid, kehavigastused j.n.e., siis peaks kuritegusid süündima enamuses päevadel, kus enam alkoholi tarvitatakse, nagu laupäeval, pühapäeval ja esmaspäeval, — s.o. päevadel, mis palga saamisele lähtivad, ning kus töölisel enam vaba aega, et end vähe nõrksis „lohestada“.

Alljärgnevas tabelis (9), mis etteotsitud Aschappenburgi tööst („Das Verbrechen und seine Bekämpfung“), milles kokku võeti Koltinsky, Aschappenburgi, Kürzi, Löffleri ja Oerteli

uurimuseresultaadid. (Vt. ka joonestus 3).

Tabel 9 (võrdle jaonestus 3^{ega})

	Kabbin= sny	aschaf- fenburg	Kürz	Löffler	Oertel	
kehavigas tused			rõõlusvastased siinited		alkoholi- mõju all kõrda sajad siinited.	
	Büffel= dorfis	Vormsis	Heidel= bergis	Viinis	Kornen= burgis	Dressdenis
	1	2	3	4	5	6.
Pühapäev	121	254	502	282	120	209
E	32	124	182	190	31	137
J.	9	69	95	128	30	93
k.	9	62	67	100	26	75
W.	5	62	62	86	30	70
R.	4	48	82	110	24	67
L.	25.	103	94.	128	50	117.
Pole teada	—	—	32	—	—	—
Tähtpäevadel (pühadel)	—	—	126	63	16	—
Kokku	205.	723	1175.	1094.	327	868.

kiindudes toodud tabelisse(9),
märkame, et vaatluse alla
võetud kuriteod olid korral-
saadatud kõigis ette toodud lin-
nades enamuses ühtel ja
samadel päevadel, seega resul-
taadil samased: alates lau-
päevaga, tõuseb kuritegude arv
tunduvalt, võttes kulminatri-
ooni pühapäeval ja esmas-
päeval. Teisipäevast alates
langeb kuritegude arv normaals-
ele järele. Enamus kehavi-
gastustest on aset leidnud töös-
punktis - pühapäeval. Kuna
äripäevadel töölisel kibedasti
ametis, siis loomulikult on määrt

kõrtsisi külastada, kust peaaegu enamuse kuritegusid oma alguse saavad. Laupäeval, eriti pühapäeval, osalt ka esmaspäeval satub tööline kõrtsi, kus viinastub, ning selle läbi saab tülitsejaks, kaulejaks jne.

Umbes samasuguse uurimise pani toime 1890 a Zürichi ringkonna kohtu lüüge Otto Lange, kes kogus 1890 a. jooksul kõik Zürichi ringkonna kohtus alustatud süüdistused kehavigastuste ja varandusvastaste süütegude üle (Otto Lange „Alkoholgenuss und Verbrechen“)

Ettearvatakse kehavigastusi

ehn kakelusi, mis lõppesid kehaz-
vigastustega — oli 97. Selle
arvu liigitas ta nelja gruppi,
vastavalt päevadele, mille
peale nende kordasaatmine
langes, ning sai järgmise
pildi (tabeli):

Laupäeval	15	jühtumist
Päikap.	82	— " —
Esmasp.	24	— " —
Teistel 4 päeval kokku	26	— " —

ühte kokku 97

Seega 97 jühtumisest langes
laupäevast esmaspäevani (s.o.
päevadel kus sagedamini
joojikohtades viibitakse) ning
ning ainult 26 — teisipäevast ree-
deni, mil kõrtsa väheem külastati;

kusjuures neist 26 juhtumusest, mis kordasaadeti äripäevadel, 7 juhtumist langes öösiire (kordasaatmise) aja peale, mis ole-
dada lubab, et need 7 süüdi-
last viibisid alkoholi mõju
all.

Samane nähtus kordub meele-
di võõra varanduse havitamise
deliktis, kus 1890 a. oli alga-
tatud 43 süüdistust, millest
33 sid alguse saanud lau-
päevast - esmaspäevani,
10 teisipäevast - reedeni.

Samad tulemused saavutas
O. Lange, opereerides mitte süü-
distuste, vaid süüdi mõistetute
arvudega. 1891 a. mõisteti

kehavigastustes ja karlemistes
süüdi 141 isikut. Tugedes
kohtujantidele kuritegude
nordasaatmise päevade kaupa,
sai Otto Lange järgmise tabeli:

Laupäeval	18	süüdimõistetut
Pühap.	60	—"
Esmasp.	22	—"
{ teistel päevadel, kuul öösel ehk		
joozi kohas	25	—"
Teisip	4	—"
kolmap.	4	—"
Neljap.	4	—"
Reide	4	—"

On teada, et 125 süüdimõistetut olid tegevenud
alkoholi mõju all, ning ainult 16 juhtumise
juures võis kahelda alkoholi mõju.

ka varandusvastastes süü-
tegudes on tingimised samad.

1896 a. mõisteti tähendatud
kuritegudes süüdi Zürichi ring-
konna kohtu poolt 61 isikut,
kusjuures kuriteod jagunesid
järgmiste päevade peale:

Laupäeval	13	süüdimõistetut	} 54
Pühapäeval	15	— " —	
Esmasp.	7.	— " —	
Muudel päevadel, kuid öösel,			
etne kõrtis	19	— " —	

Muudel päevadel 7
Seega, 54 süüdimõistetut olid
tegutsenud alkoholi mõjul
(joobnud olekus).

Samad resultaadid sai

Dr. Lellep (Tartu), kes uuris
 misi toime pani Tartu-Hõru
 Rahukoos 1925 a. teda huvit-
 awas küsimuses, keha vigas-
 tuste suhtes, millest kirjutas
 oma teaduslises töös „Alkohol
 ja kuritegevus“. Dr. Lellep
 waatas läbi 78 akti ja leidis,
 et kuriteod, mis antud akti-
 dele olid põhjustanud,
 langesid järgmiste päevade
 peale: (V.t. ka joonestus 4.)

Laupäeval	17	} 60
Pühap.	32	
Esmasp.	11	

Teistel päevadel:

öösel	12
päeval	6
	28.

Nagu näha - 60 kuritegu (78:st) oli tehtud laupäeva ja esmaspäeva vahel, ülejäänud 18 kehavigastust teistepäevadel, kusjuures 12 asetleidsid öösel, mis lubab oletada, et ka reis võis teatud määral alkohol mängus olla. Teisipäevast reedeni oli päeval tekitatud kehavigastusi ainult 6.

Hõttes antud kuriteod vaatluse alla selle järelle kus kohas nad võrdselt saadeti, selgub järeltusest, et kohtades, kus alkoholiga kaubeldakse on teatud liiki kuritegude arv suurem kui teistes kohtades. (Vt. joon. 4).

Kürz, kes samase uurimise
toimis Heidelbergis 1900-1904 a.
saavutas järgmised resulta-
did: (V. t. ka joonestus 4.)

Tabel 10.

kehavigastuse tekkimise koht.	1900	1902	1903	1904	Kokku	%
Loogikohas	195	210	174	163	742	66,5
eramajades	9	23	36	18	86	7,7
tänavatel	9	25	35	29	98	8,8
töö juures	33	22	20	87	162	14,5
teadmata kus	14	10	21	102	147	13,2
Kokku:	260	290	286	399	1235	100

Nagu Kürzi andmetest näha,
on enamuse kehavigastusi

kordasaadetud alkoholi mõjul
(antud juhtumisel 66,5% ehk
742 kogu 1235 sellistest kuritegudest.

Eeskujuks võttis Dr. Kõrzi,
seadis Dr. Lellep analoogilise
tabeli Eesti 1924-1926 a. kordasaadetud 1363 kuriteo kohta,
kus oletatakse, et süüteo
(karkelused, tülid, rahurikkumised jne.) olid kordasaadetud alkoholi mõjul. (Vt. joon. 4)

Tabel 11. (järgmisel lehel)

Mis puutub kuritegevuse
nõuasse Eesti ühenduses alae.
kollekt. suurenenemisega, siis
võime ka selle õige põhjuseid

Tabel 11. (v. krajoon. 4.)
(Lellepi järel)

Kuriteo koht	1924. II p.	1925	1926 I p.	kokku	%.
1. restoraanid, traktid	176	290	101.	567	41,9
2) era majad	114	198	87	399	29,1
3) tänavad	120	139	58	317	23,2
4) töö juures	28	35	17	80	5,8.
kokku	438	662	263.	1.363	100

Mis puutub kuritegevuse levimisse Eestis, ühenduses alko-
holismi suurenemisega, siis
väime ka siin õige järeld

parallelsusi tulla nende kate nähtuse wahel.

Kui wõrrelda 1924 a. moraali-
lise statistikat 1920 a. omaga,
siis näeme, ütleb R. Hasson
oma brošüüris „Suurem kurja
juur“, et Eestis on kuritege-
vus 5 aasta jooksul suure-
nenud peaaegu kohenordsest.
Et alkohol siin peaaegu on
etendanud, kui kuriteo tähtsain
faktor, see selgub sellest, et
sama kiiresti on suurene-
nud ühiskondlise korra-
rikkumised ja muud ulakus-
sed, mis kordasaadatud wüinas-
tunud olekus!

1920 a. oli sarnaseid seadust
riiksumisi 3.732

1921 — " — " — 6.896.

1922 ————— 7.914

1923 ————— 9.897

1924 ————— 9.999.

Ühes joovastawate jookide
tarwitamise suurenemisega
on suurenenud kuritegudeks

1920 a müüdi Eestis
puhast piiritust 1.340.149 liitrit

1923 — " — 4.295.794 —

1924/1925 — kus piirituse müü-
gihinda tõsteti on alkoholi
tarvitamine vähe alanenud.

Kui arwesse wõtta Eesti rahwa-
arwu, jätkab R. Hasson, ning

värrelda meie statistilisi andmeid
teiste kultuurmaadega, siis
peame rahjaks konstateerimise
et kuritegevus on Eestis, võrreldes
teiste maadega kaugele
ette jõudnud. Vait. Rootsis, kus
elanikke 5 korda enam kui
Eestis 1923 a leidis aset ainult
üks roim, meil aga tervelt
135.

1927 a. 14 jaanuari, "Haba Maa"
nr. 11. toob kuritegude arvu
Soome vangimajade kohta, kus
1926 a. kokku rahvall peeti
7.500 inimest, milline arv
3 kordselt ületab vangide arvu
Skandinaavia riikides - Rootsis,

Norras ja Jaanis. Kui võrrelda antud arvu Eesti wangimajadega, siis kuus keskmiselt läbixäib 2.800 - 2.900 inimest ja veel enam - kuni 3.100 inimest, ja kui arvesse võtta, et Soomes 3 korda enam elanikke on, kui Eestis (Soomes peetakse vahiall wangimajades 8400-9300 inimest), siis tuleb äral paaktiliselt ligi 2.000 wangi vähem kui meil Eestis.

Algkiris „külvaja“ 1927 a. m. 19. käsitab 1919, 1920 ja 1927 a andmeid, mis puudutavad neil aastatel (I weerandil) aset leidnud kuritegusid ja

õnnetus-juttumisi, mis oma
olemas olnud wälgnenud alkoholi.
Neist andmetest saame järg-
mise tabeli kuritegevuse lühen-
mise kohta!

1919 I Tabel 12.

kuritegude lüügid, mis kordasaadet alkoholi mõjul	1919 I weer.	1920 I weer.	1922 I weer.
1) Tapmisi ja enesetapmi- si joobnud olekus	—	eide	39.
2) Rasned kehavigastused	—	1	44.
3) Vargusi ja kelmusi	2	eide	86
4) Tänaval rahu rikkujaid	1.	54	—
5) Sala viinamüük ja val- mistamine	61	129	—
6) Viina surma	—	1	—

Antud järeldused räägivad
juba iseäraliselt keelt, kui
arvesse võtta 1919 ja 1920 a. s.o.
vabadussõja aastaid, milmeil
maksis Venest pärandatud
alkoholi müügi keeld. Kuna
1919 I veerandil ei olnud
ühtegi enesetapmist, leidis
neid 1927 I veerandil terveni 39.
Raskeid kehavigastusi (haavamisi)
ei olnud 1919 I veerandil ainult
1920 I v. ainult üks; 1927 a. kus
alkoholi müük täiesti vaba 44.
Ka on kohutavalt tõusnud
varguste ja kelmuste arv (86).

Alkoholi mõjust kuritegevuse
kasvamisele, eriti neis kuritegude

lühikes, mis kordasadele jõu-
nud olekus, annab kujuna üle-
vaate alljärgnevat tabelid^(13^a ja 13^b)
mis kokku seat mag. V. Ernitsa
poolt:

1920 a.	Vihm- pölm- võrk	Vihm- samm- võrk	Tõrj- võrk	Kokku
Jaanuar	219	134	101	454
Feb.	233	133	32	448
Märts	232	136	90	458
Apr.	116	147	47	310
Mai	95	117	66	308
Juuni	33	32	167	232
Juuli	87	52	272	386
Aug.	61	21	358	440
Sept.	74	36	695	805
Okto.	53	32	703	788
Nov.	49	24	695	768
Dets.	12	19	132	163
Kokku 1920 a.	1244	893	3751	5888

(1921 a. järgmist tabel)

Tabel 13.a

Hüinaga seotises olevate kuri-
tegude arv Eestis 1920 ja 1921a
(võetud „Tulev Eestis“ #4, apr. 1923a.)

1920 a.	Vüna põlata- mine.	Vüinaga kaup- lemine	loomik rahu- rikkus ulapess	Kokku.
Jaauuar	219	134	101	454
Veebe.	233	133	82	448
Märts	232	136	90	458
apr.	116	147	44	307
Mai	95	117	111	323
Juuni	38	32	167	237
Juuli	87	52	247	386
Aug.	64	21	358	443
Sept.	74	36	695	805
okt.	53	32	703	788
Nov.	49	34	695	778
Dets.	11	19	438	468
Kokku 1920 a.	1271.	893.	3731.	5895

(1921a. järgmisel lehel.)

Tabel 13 ⁸

1921 a.	Viina põle= tamine	Viinaga kaup= lemine	Looming rahu= rikkumine, ulandus	Kokku
Jaan.	10	17	455	482
Keelb.	10	14	469	493
Märts	16	35	492	543
apr.	11	48	597	656
mai	16	30	578	564
juuni	7	31	458	496
juuli	4	17	577	538
august	1	18	666	685
sept.	2	36	694	732
okt.	1	45	817	863
Nov.	2	21	643	666
Det.	3	16	570	589
Kokku 1921 a.	83	328	6896	7307.

Mida ütlevad meile need kaks tabelid, üks 1920 ja teine 1921a kohta?

Eestkätt : alkoholiga seotises olevate kuritegude arv on

aasta teisel poolel suurem, kui esimesel poolel. See on ka õige loomulik: Alkoholi tarvitamine on Eestis aasta lõpul märksa kõrgem, kui aasta algul. Teiselt poolt leiame, et tähendatud kuritegude arv küübib 1921_a - kuni 72,07, kuna 1920_a. oli see 5895 (seega juure kasv 22, 25 %).

Torkab muuseas silma, et salaviina vänapõletamine ja müümine hoogsalt raugenud on; sellise nähtuse põhjuseks on viinamiügi vabaks lask Eestis ja rüügiga ei suutnud üksiind eraettevõttjad konkureerida. Selle pake kadumise

asemele astub aga uus; - Eestis
on tõusnud seadusterikkumiste
arv, mis seotud jõudnud ole-
kuga: 1920. - 373

1920, 1921 1921a - 6896 (juure kasv $8\frac{1}{83}\%$)

1920a Järgmine tabel (14), ka
mag. V. Ernita poolt koostatud
annab veel kujukama ülevaate
alkoholismi ja sellega seotud
kuritegevuse üle. Aastatel: 1920,
1921, 1922, kus juures statis-
tiline materjal on korralda-
tud veerand aastate kaupa:

1922a.
Veerandaasta 6.090.700
" 8.495.403.1
" 6.925.478.4
" 9.875.553.1

1555
1766
2.594
2.658

70.332

Tabel 14.

(võetud „Tuluo Festi W4 - 1923a)

Viinamüük ja viinaga seotises olevate kuritegude arv Eestis 1920, 1921 ja 1922 a.

<u>1920 a</u>	<u>Viinamüük.</u> (nimeliste lubade järele ja restoranid.)	<u>kuritegud jms.</u> (joomine, rahu- rikkumine ja) ulakas	
I veerandaasta	—	273	} aastas suurene- mine 57,53%
II "	—	322	
III "	2.827.942,7°	1.300	
IV "	8.057.654,0°	1.836	

1921 a.

I veerandaasta	5.829.638,6°	1.416	} suurene- mine aastas 43,36%
II —"	8.112.172,3°	1.573	
III "	8.701.247,2°	1.877	
IV "	10.042.126,3°	2.030	

1922 a.

I veerandaasta	6.090.760,9°	1.555	} suurenenine aastas 70,93%
II "	8.495.703,1°	1.766	
III "	6.929.478,4°	2.594	
IV "	9.483.253,1°	2.658	

Üldine kuritegude suurenemine on ette kohe seotud alkoholismiga 1921 a. I veerandist lõpetatud 1922 a. IV veerandiga, mis välgis teeb 873,7% ehk teiste sõnadega - kuritegevus on suurenenud 9 korda.

Senini vaatasime kuritegude liike, mis otsekohese alkoholi tarvitamisega ühenduses (nagu juumine, rahurikkumine, ulanus jne); alkoholism figureerib, nagu teame, ka teistes kuriteo liikides kuigi seal alkoholi mõju kaudselt võib konstateerida.

Wõrreldes üldist kuritegevust
alkoholi tarvitamisega, siis
kaob küll igasugune kahtlus
— peame veenduma: nende
kahe nähtuse vahel on pidev
side (vastastikkus-teiste sõna-
dega). See selgub juba kurite-
gevuse liikumisest Eestis
alates 1919 a. ühenduses meil
äratarvitatud alkoholi hulga

Parallellismi kuritegevuse
ja (äratarvitatud alkoholi
vahel selgitab alljärgnev
tabel. (15)

2) Statistilised andmed, Eesti Statistika
nr 71 (10) aprill 1927 a.

22) Statistilised andmed, E. Lõwischowi
ühendusest

Tabel 15.

aastad	Küri- ja siuteod ning seaduste ja määruste rikkumised Eesti üldammas des x)	10.000 elaz riku kohta	Tarvitatud jaua alkoholi hulk liitrites xx)
1920	28. 842	269	1. 340. 157.
1920	39. 083	366	4. 144. 310
1921	40. 115	369	4. 094. 552
1922	44. 374	403	4. 282. 868.
1923	53 332	480	3. 470. 832
1924	64. 648	574	3. 237. 918
1925	64. 954	581	
1926	65. 165.	583	—

x) statistilised andmed „Eesti Statistika”
N 71 (10) oktoober 1927 a

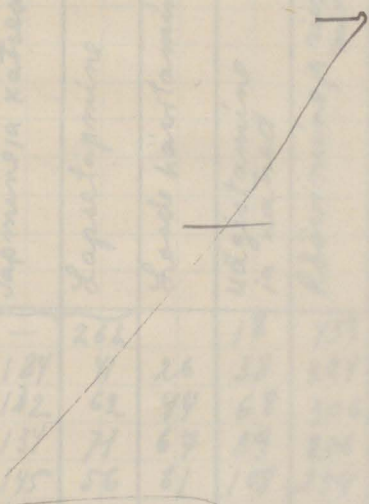
xx) statistilised andmed E. Terwishoju
Muuseumist

Alates 1919a on kuritegevus
ühtlaselt levinenud - ilma,
et tagasiminekut oleks mär-
gata olnud - 2, 3 korda.

Kuigi arvulised andmed
näitavad mõningaid
kõrvalekaldumisi, s. o alko-
holi tarvitamise vähenemist,
alates 1924a., siis tuleb sil-
mas pidades, et sellest ajast
(kuid ka varem) on eriti
maavõtnud salapäritus
kontrabandi kauba näol,
hing selletõttu võime kaunis
kindlasti öelda, et üldine
alkoholi tarvitamine hulk
ei ole mitte vähenenud

vaid vastuvõrse suurenenud
(siinjuures ei saa arvesse
võtta põletispiiritust, mille tarvit-
tamine eriti piiridäärsetes
kohtades maad võtnud.

Tehes sarnast korrektsiooni,
võime järgneva tabeli (16.)
põhjal väljatulla parallelismi
kuritegevuse ja alkoholismi
kohta Eestis.

aasta	Siinjuures ei saa arvesse võtta	põletispiiritust	siinjuures ei saa arvesse võtta	alkoholismi	kuritegevuse
1919	—	261	18	18	18
1920	181	8	26	33	181
1921	132	42	38	63	132
1922	137	71	69	19	137
1923	95	56	61	19	95
1924	104	102	77	21	104
1925	107	107	77	21	107

kindlaksmäärates kuritegevust
Eestis 1919-1926 a üksikute kuritegude
liikide järel, mis seisavad kaudses
olenevuses alkoholismist, me saame
järgmise tabeli:

Tabel 16.

kokkuseat „Eesti Statistika“ okt. 1927 #71(10)

aasta	Tapmine ja katsed	Lapselapmine	Laste hävitamine	Uigistamine ja katsed	Röövimine ja riisimine	vargused	kelmused	Süüta mised	asotsiaalsete korralduste vastand alade ja hüürikumuste, jõe. oht.	Sala väim ja põletamine	Sala väim õlledauplamine
1919	—	262		18	433	12079	264	588	3731	—	—
1920	184	41	26	38	324	15602	372	258	6896	1271	892
1921	122	62	44	68	306	12320	438	210	7914	83	328
1922	134	71	67	89	206	9968	453	157	10,007	50	642
1923	145	56	81	108	254	11918	746	126	9,493	21	902
1924	144	107	99	73	210	14285	1018	242	11,178	38	1318
1925	139	68	95	101	230	13350	1053	166	11,776	14	1524
1926	127	107	90	106	188	12566	1179	212	—	7.	1322.

Suuremad huri paruvad andmed, mis puutuvad kõlbus= vastastesse kuritegudesse (vägistamine ja kated), nagu näha, see kuriteo liik Eesti paljastab kasvu tendentsi; sest et vägistamisel tarvitamine naiste kallal, vägistamisel jne. enamalt jaolt nagu näitavate vaatlused, sünnivad alkoholi mõju läbi, selle kuriteo liigi kasvu põhjust võib seletada alkoholi tarvitamise hulga suurenemisega. Alkoholi mõju ohtuoheteks tõestajaks kui tegevuse suhtes on andmed, puudutavad rahu- ja korrariiknumisi ja avaliku

ku kohta mitteraaines olekus ilmut-
mine. Nagu näha neist, nende
üleastumiste arv kasvab ja 8.a.
jooksul suurenes enam kui 2,5
korda. Mis puutub salajasse
rüüategemisse, siis rüüa wa-
balt müügile tulemisega
hakkas see kaduma, milaga
salajane rüüamüük lähel
õitsele, millele aitab kaasa
kontrabandide salajane rüüa
sissevedu. Mis puutub teistesse
kuriteo lükkidesse, näidatud
selles tabelis (3^a), olevat
suures olenevuses alkoholist,
siis kahjuks, silmaspidades
enam-vähem stabiilset arvu

waherordi üksikute aastate järel,
on raske rääki ja teha otsu-
si selle joomise kombe mõjust.
Tähelepanu enese peale tõm-
mates oma tapmistes ja
lastetapmistes suure hulga tõttu,
mille peale kindlasti on mõju-
nud alkoholism.

Sellers, et kindlaks määrata
alkoholi mõju astet kuritegevuse
peale Eesti Dr. med. Lellep
(Tartu ülikooli õppejõud) tegi
uuringuid 1925 a. 3592 süüdi-
mõistetud juures Tartu vangis-
majades. Hangide eneste üte-
luse ja kohtulikkuide antide
läbiwaatamiste järel võis

ta teha järgmise tabeli, kus näidatakse juhusliku ja harjunud alkoholinute-kuritegijate % ja kuriteo raskus.

arvude

Tabel 17. gr. med. Lellopi järel

Karistus.	üldine Rinni peeta vate arv.	Joojad	%	Juhusliku al. alkoholi likute. %	Harjunud alkoholi kuul. %		
arest	2701	2432	90	1847	75,9	585	24,1.
türm	852	850	99,6	321	37,7	529	62,3
parandus maja	3	3	100	3	100	—	—
Sunni töö	34	34	100	16	47	18	53
kindlus	2	1	50	1	100	—	—
KOKKU:	3592	3320	87,9	2188	65,9	1132	34,1

Wõrreldes neid andmeid wälis
maa omade andmetega, näeme,
et joodikute arv Eestis kurjategi-
gate sees väga suur on ja
tuntawalt jätab enese taha
vastawa arvu alkoholikuid kurja-
tegi gate seas teistes maades. Baer
järelpärimud üle 30.000 mees-
wangi käest, ütles et enam
raskete kuritegude eest wastu-
tusele wõetude hulgas joodikuid
oli 54,5%, wähemate suutegu-
dega wangide seas aga 77% ;
meid Eestis arestimõistetute
seas - 90%, raskemate karis-
tuste alla kuuluwate seas 99%
- 100%. Edasi Dr. Lellepi

nuringud näitavad, et juhus-
likud jõudinud enam lähemad
aresti alla, kui tüümi, harju-
nud jõudinute seas, kes korda-
saadavad ka raskemaid
kuritegusid, on see ümberpöö-
dult.

Asetanud neid samu alko-
holiid- kuritegijaid süüteo
liikide järelle Dr. Lellep saab
järgmised resultaadid järg-
mises tabelis (18).

7

Tabel 18. (V. t. ka jaonestes 2)
(S. Lellepi järel)

kuriteod	kinni olejate arv (alkohol- kuid)	Lühuslikud		Harjunud	
			%		%
1. Kehavigastused	147	128	87,8	19	12,2
2. Nõimule vastu hakk.	352	236	66,8	116	33,2
3. Kodurahu rikkumine	846	701	82,8	145	17,2
4. Asjade rikkumine	18	18	100	—	—
5. Kõlbluse vastased t.	36	34	94,5	2	5,5
6) Vargus ja vööre vara omandamine	1921	1728	89,9	193	10,1
Kokku	3.320	2.845	85,6	475	14,4

Sellest tabelist (18) näeme, et harjunud joodikute arv kurjategijate seas mitu korda vähem juhuslike kurjategijate arvest, mis on ka täiesti loomulik. Nagu oli juba öeldud eelpool, sellastes kuritegudes nagu koduse rahu rikkumine, võimudele vastuhakkamine, kehavigastused jne, on palju sagedamini segatud isikud, kes juhusliku purjenemise korral kaotavad enesewarustatuse (mis harvem on harjunud alkoholikute juures) ja selle tõttu sattuvad konfliktis ümbritsevate isikutega.

Sellepärast süüdimõistetute seas nende kuritegude eest on enam juhuslikke alkohoolikuid kui harjunuid.

Jr. Lellepi samas monograafias leame veel ühe taheli originaalset näitawa kuritegevuse olenevust alkoholismist.

Jr. Lellep väljaarvamus alkohooliliste jookide hulga ära tarvitamise eestis iga kümne terve aasta läbi, säadis wasta samal kombel ka kuritegede hulga ja lõi milledele iseläranis näid mõjuwat alkoholism.

Tabel 19. (v. t ka joonestus 8)

Kuud →	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Hüna müük	1520	2567	3272	3484	3815	3967	4022	4300	5984	4141	6387	8437
1) Joomine ja rahurik.	1672	1570	1920	1864	1864	1943	2324	2878	2184	3530	3045	2605
2) Naistelused ja kaud.	193	184	238	215	428	407	447	376	485	380	296	291
3) Ühwardus ja sõnaga kaadrim.	292	282	302	370	461	501	453	459	458	544	366	363
4) Hagi vald ja oümaroov.	209	206	223	262	453	411	420	418	463	415	290	219
5) Lapselapmine	18	11	25	26	39	14	19	13	18	17	17	11
6) abort.	21.	14	14	24	18	15	19	14	16	18	22	19

Suurem alkoholi tarvitamine
sünnib nagu tabelist (19) näha
teisel aasta poolel. Hüüaja alla
äratarvitamise hulga
kaswab vastavalt ka kuritege-
ruste arv. Kuid eraldi teistest
kuriteo lükkidest seisab laste-
tapmine ja abort. Lastetapmi-
se sünnib tabeli (19) järele
enam märtsis, apr. ja mais,
nii et suguline lähikäimine
võis olla juunis, juulis ja august-
is eelmisel aastal; aborti
tehakse sagedamini aga
talve kuudel, mis lubab
ka süü oletada, et suguline
lähikäik võis sündida suvel,

mida soodustab aastaalg ja suvel enamtarvitataw alkoholi hulk.

Ülekumulates vange, asuvaid Tartu vangla's, on Dr. Lellep täitma päri tabelis toodud andmetega, ja nende wastuste järelle ütles ka, et teisel aastapoolel, s. o. kui alkoholi tarvitamine kaswab, kuriteod sünnivad sagedamini kui aasta algul.

Moraalse statistika toodud andmete mitmekesisuse juures kus iga arv, iga üksikut kuriteo juhtust tuleb individuaalseerida ja seejuures vastuvõtta,

et alkoholism kunagi ei ilmu
ainukesse kuriteo põhjuseks,
autor sellepeale vaatamata.
peab võimalikuks formuleerida
rida otsustusi, mis järgnevad
kaelakohtu statistiliste
andmete analüüsimisel.

Neid otsustusi autorile näib
võimalike olevat formuleerida
järgmiste lausete kujul.

1) Alkoholism mõjub kahtlemata
kuritegevuse peale, kuid see
mõju ei saa olla absoluutse
täpsusega üles säetud.

Vastaval viisil kokkuseatud statistilise
materjali puudumise tõttu ja ta kojamise

mittevõimalikuse tõttu, liig
suure selle mõju ülesleidmise
tõttu, oleneva tervest reast
individuaalsetest, sotsiaalsetest
ja kosmilistest tingimistest
ja põhjustest mõjuvatest,
antud ühiskonnas

2) Harjunud alkoholism
näitab enam suuremat mõju
kuritegevuse peale, kui juhuslik
purjunemine. Juhuslikud
joodikud ühiskonnas saage-
damini teevad vaid kuritöid,
mis toovad kergemaid karis-
tusi; vastupidi harjunud
joodikud on enam kaldunud

tegema raskeid kuriteid.
Enamikuult affektüürsed
kuriteod Eestis ja mujal maas-
des pannakse toime just
alkoholiste jookide poolest
rikastes kohtades rahva „puhke-
päevadel“, s.o. pühapäeviti, mida
võib rahva õnnetuteks ja
langemise päevadeks pida.

3) Naiste kuritegevus on vähe-
olenevuses alkoholismist võrre-
des meeste omadega.

4) Alkoholismi mõju tuleb ka
laste kuritegevuste juures
õmsiks, tuues nähtavale

kasvamise tendentsi' alates
läänud aastasaja lõpust ja
jõudes haripunktiini sõja
ja revolutsiooni' päevadel,
mil oli palju n. n. isepäädtali:
tavalid lapsed.

5) Alkoholismi mõju emul
tugevamini režiidivistide-
kurjategijate juures, kui lihtsalt
kurjategijate juures kes esimest
korda kohtu ette ilmunud.

6) Isikuvastaste kuritegude
juures on alkoholismi mõju suurem
olnud kui varandusliste juures,
ja viimastes tugevam säääl, kes

esikohal jõud, kui sääl, kus
esikohal kavalus.

7) Üldse alkoholismi kasvami-
ne maal mõjub ka kuritege-
vuse kasvamiselt peale ja
ümberpöörduvalt.

8) Eestis aastane kuritegevus
alkoholismi mõju tõttu tunduvalt
tõuseb alates sügisest, joomise
suurenemine sügisel mõjub ka
abordi ja lastetapmistele
deliktidele peale.

9) Väsimatu võitlus alkoholis-
mi vastu võib kuritegevuse

vähene misele; täieline alkoholi
keeld, n. n. "kuiva restiimi" üles-
säädmine, võib tugeva kuriz
tegelisuse vähene miseni

Siin ongi siis need tulemused
millised autor kujutab võima-
likudena tema poolt tehtud
töö alusel. Kuid märksuseks
nende juure tarvis veel mainida
sellest tahtmata väljatirku-
vast tulemusest, mis peab
ilmuma terve autori poolt
tehtud töö loogilise lõptule-
musena - nimelt kõigi kul-
tuurivahvaste hädatarvilisus-
sest, eelkõivate kasvõitlyate

eeskujajärgel, ülevaadata
lõpuks oma suhet alkoholismi
probleemile ja radikaalsemal
viisil muuta teda, astudes
kõige halastamatuma ja
kõrvalekalduvama võitluse
teele joomise vastu kõigis
tema vormes. Ja iseäranis
noore Eestile, kes peab korral-
dama oma riiklisi ja sotsi-
aalse elu segastel, poliiti-
liselt kõikuvatel, aastatel,
ökonoomilise ja kõlblise
languse ajal, see küsimus
saab iseäranis teravaks,
pannes kaartile rahva
olemasoleku ja tuleviku

Tabel 20. ³⁾ (ja joonestus 5)

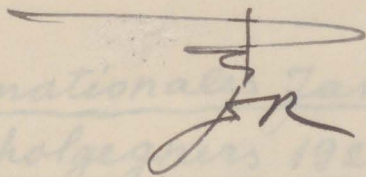
Alkoholismi kasv Eestis ja teistes maades
(Puhta alkoholi tarvitamine liitrites
keskmiselt 1 elaniku kohta).

	1920a.	1921.a.	1922a.	1923a.
Eesti	1,21	3,74	3,70	3,88
Belgia	2,78	1,21	—	—
Prantsusm.	3,96	2,26	2,09	—
Inglismaa	1,74	1,37	1,11	0,96
Hollandi	2,60	2,58	1,45	—
Rootsi	3,45	3,00	2,40	1,90.

³⁾ andmed võet Rügi kirstatistika Lüh-
(Elango käsiraamatust),

Mitte loomulike alkoholismi
kasvamise meil Eesti (vaata
tabel 20 ja joonestus 5), mitte=
räärides kuritegudest, mis
kindlasti avaldab mõju sündi=
=vuse vähenemisele maal, kind=
lasti mõjub ka tervete rahva=
rihtide vaesenemise peale,
kes andunud piiripidamatu
joomisele. Eesti ühiskonna
moraalne kohustus - astuda
võitlusesse alkoholismiga
kui sotsiaalse pahaga, kui
rahva viletrustojaga ja
jõuda sääduksel teel üles=
säetud tarbade määrustele,
mis ühest küljest kaasaajab

=tades intellektuaalse, kõlblise
ja materiaalsele terve rahva
edule, teisest küljest piirak-
sid ka ja kasvatansid
respresüütselt neid indiwiidi-
dest, kes unustavad oma
kohustused ühiskonna vastu,
ja sellesamaga aitavad
kaasa kõigi nende järelduste
tulemisele, milledega on seotud
alkoholism.

3. International Jahrbuch des
Alkoholgeistes 1923-1924.

4. Dr. H. Legrain - Ségneressence
social et alcoolisme

Allinattend selle kirjutatöö
juures on tarvitatud:

1. Dr. Hugo Hoppe - Die Tatsachen
über den Alkohol.
2. Prof. Dr. G. Aschaffenburg - Das Verbrechen und seine Bekämpfung.
3. Internationales Jahrbuch des
Alkoholgegners 1923-1924 j.
4. Dr. M. Legrain - Dégénérescence
sociale et alcoolisme.

5. Otto Lang — Alkoholgenß und Verbrechen.
6. Крафт-Эбинг — Психиатрия.
7. " — " Судебная психопатология
8. В. Цихъ (Tsiš) — Преступный человекъ передъ судомъ врачебной науки.
9. — " — Криминальная антропология
10. Проф. Эрнесто Ферри — Уголовная социология (peno tola)
11. Пяти-преступники. — Сборникъ статей под редакціей
М. Н. Терсета.

12. Dr. med. K. Lellep - kuritegevus Eestis.
13. — " — Alkohol ja kuritegevus.
14. ^(Hansson)
R. Hasson - Suurem kurja juur.
15. "Eesti Statistika" - 1920 a kuni
oktooberi 1927 a lõpuni.
16. "Tulev Eesti" 1922 - 1923 - 1924 -
1925 - 1926.
17. "Külvaja" 1926 - 1927.

51. 5

Aukinnatoo

370431

i -1

Randmets Wassli